

Suvi Paakkinen

Toiminnalliset musiikkituokiot alle kolmevuotiaiden kielenkehityksen tukena

MusaReppu-opas

Metropolia Ammattikorkeakoulu

SXH19S1

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

27.03.2022

Tekijä	Suvi Paakkinen
Otsikko	Toiminnalliset musiikkituokiot alle kolmevuotiaiden kielenkehityksen tukena - MusaReppu-opas
Sivumäärä	26 sivua + 2 liitettä
Aika	27.03.2022
Tutkinto	Sosionomi
Tutkinto-ohjelma	Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Saila Nevanen, Yliopettaja Seija Mäenpää, Lehtori
<p>Tämä toiminnallinen opinnäytetyö käsittelee alle kolmevuotiaiden kielenkehityksen tukemista toiminnallisten musiikkituokioiden avulla. Toteutin kehittämistehtävänä yhteistyössä Päiväkotikolme Akatemian kanssa. Tavoitteena oli luoda materiaalityyppi ja tuokiopohja, jolla alle kolmevuotiaiden lasten kielenkehitystä pystyttäisiin tukemaan musiikillisin keinoin. Painopisteenä on lasten sanavaraston laajentaminen sanastoilla, jotka ovat lasten arjessa vahvasti mukana. Näin lauluja on helppo käyttää konkreettisesti arjen eri tilanteissa.</p> <p>Kehittämistehtävän tuotoksena on MusaReppu-opas, joka sisältää tietoa musiikista ja kielenkehityksestä, sekä tuokioiden tarkoituksesta ja rakenteesta. Oppaassa on myös erilaisia lauluvaihtoehtoja, kuten yhdeksän arjensanastolaulua ja seitsemän toiminnallista laulua. Osa lauluista on vanhoja tuttuja, mutta osan olen säveltänyt ja sanoittanut itse ryhmän tarpeisiin pohjaten. Opas on selkeä ja yksinkertainen, jotta jokaisen kasvattajan on helppo käyttää sitä. Henkilökunnan toiveesta olen kuvannut uudet laulut itseni laulamana ja lisännyt videot perustamalleni MusaReppu YouTube-kanavalle, jotta laulut on helppo ottaa käyttöön.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaperusta tukee materiaalia ja sen sisältöä. Teoriaperustassa kuvataan varhaiskasvatuksen tavoitteita, velvoitteita ja oppimiskäsityksiä. Kielenkehitystä ja musiikkikasvatusta avataan erilaisen teorian tiedon, sekä tutkimusten avulla.</p>	
Avainsanat	kielellinen kehitys, musiikkikasvatus, alle kolmevuotiaat, varhaiskasvatus

Author	Suvi Paakkinen
Title	Functional Music Sessions to Support Children's Language Development - MusaReppu guide
Number of Pages	26 pages + 2 appendices
Date	27 March 2022
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Instructors	Saila Nevanen, Principal Lecturer Seija Mäenpää, Senior Lecturer
<p>This practice-based Bachelor's thesis process how to support the language development of children under three years of age through functional music sessions. I implemented my development task in cooperation with Pikku Akatemia day care. The aim was to create a material package and a lesson guide which can be used to support the language development of children under the age of three through music practice. The focus is on expanding children's vocabulary with vocabularies that are strongly involved in children's daily lives. This makes it easy to use the songs concretely in different everyday situations.</p> <p>The output of the development task is the MusaReppu guide, which contains information about music and language development, as well as the purpose and structure of the sessions. The guide also has a variety of song options, including nine everyday vocabulary songs and seven functional songs. Some of the songs are familiar already, but some I have composed and written by myself based on the needs of the group. The guide is made clear and simple, so it is easy for every early childhood educator to use. At the request of the staff, I have filmed the new songs sung by myself and added the videos to the MusaReppu YouTube channel which I created to make the songs easy to use.</p> <p>The theoretical basis of the thesis supports the material and its content. The theoretical basis describes the goals, obligations, and concepts of early childhood education. Language development and music education are described with the help of various theoretical knowledge and research.</p>	
Keywords	language development, music education, under the age of three, early childhood education

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Päiväkoti Pikku Akatemia	2
3	Ilmaisun monet muodot	2
4	Kielenkehitys ja musiikki	4
4.1	Alle kolmevuotiaan kielenkehitys	5
4.2	Musiikkikasvatus	6
4.3	Kielenkehityksen ja musiikin yhteys	7
4.4	Toiminnallisuus	8
4.5	Oppimista tukevat keinot	9
5	Opinnäytetyön kehittämistehtävä	9
5.1	Tuokioiden tavoitteet ja suunnittelu	10
5.2	Tuokioiden rakenne	11
6	Kehittämismenetelmät	12
7	Musiikkituokioiden toteutus	13
7.1.1	Teemana tunteet	13
7.1.2	Teemana kaveritaidot	14
7.1.3	Teemana kiva kaveri	15
7.1.4	Teemana vaatesanasto	16
7.1.5	Teemana värit	17
8	MusaReppu-opas	18
9	Kehittämistehtävän arviointi	19
10	Pohdinta	22
	Lähteet	24
	Liitteet	
	Liite 1. Kyselylomake osallistumisesta musiikkituokiolle suomeksi ja englanniksi	
	Liite 2. MusaReppu-opas	

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö käsittelee alle kolmevuotiaiden kielenkehityksen tukemista varhaiskasvatuksessa toiminnallisten musiikkituokioiden avulla. Olen halunnut koota materiaalin ja tuokiopohjan, joka on kaikkia alle kolmevuotiaita hyödyttävää ja tukevaa. Toimintaympäristönä on varhaiskasvatus, ja tarkennetusti 1–3-ryhmä.

Olen oman työhistoriani aikana työskennellyt sekä varhaiskasvatuksenopettajan että -lastenhoitajan tehtävissä 1–7-vuotiaiden lasten kanssa. Musiikillinen taustani perustuu yläasteella käytyyn musiikkiluokkaan, ja instrumenttinani toimii lauluääneni. Tärkeintä on kuitenkin innostukseni musiikkiin ja laulamiseen. Halusin omien kokemusteni, sekä tutkimani aiemman tiedon perusteella lähteä luomaan menetelmää, joka ottaa huomioon alle kolmevuotiaiden lasten kielenkehityksen piirteet, ja pyrkii antamaan työvälineitä ennen kaikkea arkeen. Siksi tuokioissa ovat vahvasti esillä laulut, jossa toistuvat arjensanasto ja peruskäsitteet.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen, ja toteutin sen toiminnallisen osuuden yhteistyössä Päiväkotii Pikku Akatemian kanssa. Pidii viiden viikon ajan kerran viikossa kahdelle pienryhmälle toiminnallisia musiikkituokioita. Otin toiminnan suunnittelussa huomioon ryhmän lasten tarpeet. Henkilökunnan palautteen pohjalta keräsin tietoa tuokioiden hyödyllisyydestä, sekä kehitin niitä palautteista nousseiden ehdotusten perusteella. Kehittämistehtävän tuotoksena syntyi MusaReppu-opas, jota ryhmä voi hyödyntää toiminnassaan. Opas on yksinkertainen, ja tavoitteena on, että jokaisen kasvattajan on helppo käyttää sitä. Kansion materiaali sisältää ohjeistuksen tuokioiden tavoitteesta, sekä rakenteesta. Materiaaliin on koottu ryhmälle ennestään tuttuja lauluja, sekä uusia säveltämiäni ja sanoittamiani lauluja, joista kasvattaja voi valita ryhmän tarpeisiin sopivimmat. Jotta henkilökunnan on helppo käyttää uusia lauluja, kuvasin laulut itseni laulamana perustamalleni MusaReppu YouTube-kanavalle.

Opinnäytetyöni esittelee aluksi työelämän yhteistyökumppanin, sekä ilmaisun monia muotoja varhaiskasvatuksessa. Tämän jälkeen käsittelen kielen ja musiikin merkityksiä ja yhteyttä osana laadukasta varhaiskasvatusta. Sen jälkeen käsittelen kehittämistehtäväni tavoitteita, kehittämismenetelmiä, sekä perehdyn yksityiskohtaisesti musiikkituokioiden toteutukseen. Käyn läpi myös MusaReppu-oppaan tekoprosessia ja toteutusta. Lopuksi arvioin ja pohdin kehittämistehtäväni onnistumista palautteen ja muistiinpanojen avulla

2 Päiväkoti Pikku Akatemia

Työelämän yhteistyökumppanina kehittämistehtävässäni on Päiväkoti Pikku Akatemia, joka on Kauniaisissa toimiva viiden lapsiryhmän päiväkoti. Toteutan kehittämistehtäväni Pikku Akatemian pientenryhmässä. Ryhmässä on 1–3-vuotiaita lapsia, sekä kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, ja erityisavustaja. Pikku Akatemiassa tärkeitä pedagogisia rakenteita ovat pienryhmätoiminta, ja keskeytymätön leikki. Toiminnan painotukset ovat tämän lisäksi liikunnassa, luonnossa, musiikissa, lukemisessa ja laskemisessa. Näitä tukevat päiväkodin monipuoliset oppimisympäristöt, sekä ryhmätilat (Pikku Akatemia.)

Yksi Kauniaisten painopistealueista on lapsen osallisuus. Aikuisen tehtävä on havainnoida ja tukea lapsen vaikuttamisen keinoja. Vaikuttaminen tapahtuu yhdessä vuorovaikutuksessa, tärkeää on kuulla lasta ja vastata pienimpiinkin aloitteisiin. Kun lapsi saa olla aktiivinen toimija hän tuntee itsensä hyväksytyksi ja arvostetuksi. Kun lapsi pääsee toimimaan ja ilmaisemaan itselleen ominaisella tavalla leikkimällä, liikkumalla ja eri taiteen alueita käyttäen lapsen hyvinvointi, itsetunto ja oppimismahdollisuudet vahvistuvat (Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatuksensuunnitelma 2013: 3,14.)

Kauniaisissa kieli on mukana kaikkialla lapsen arjessa ja oppimisessa. Kieli tukee lapsen kommunikaation ja ajattelun kehitystä. Lapselle on luontaista harjoitella kieltä leikillisyyden kautta. Myös toisto on olennaista, tämän takia esimerkiksi riittely on tärkeä osa varhaista kielenkehitystä (Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatuksensuunnitelma 2013: 16.)

3 Ilmaisun monet muodot

Lapsen oppiminen sitoutuu vahvasti leikkiin, vuorovaikutukseen, osallisuuteen ja toiminnallisuuteen. Oppimista tapahtuu arjessa kaikkialla ja koko ajan, niin onnistumisten, kuin epäonnistumisten myötä. Varhaiskasvatussuunnitelmassa painotetaan lasten yksilöllisyyden, sekä erilaisten oppimistapojen huomiointia. Joku lapsista voi hyötyä esimerkiksi toiminnallisuudesta, kun toinen taas kuvatuesta, tai musiikista. Siksi kasvatustilanteissa on hyvä yhdistää erilaisia menetelmiä. Vuorovaikutuksellinen oppiminen yhdessä muiden kanssa ja onnistumisen kokemukset ryhmänä tukevat lasten oppimista, ja lisäävät oppimisen iloa. Myös lasten omien

mielenkiinnonkohteiden ja vahvuuksien hyödyntäminen on tärkeää ja motivoi lapsia oppimaan (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 21,22.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteisiin kuuluu ennen kaikkea tukea ja edistää, jokaisen lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, hyvinvointia ja terveyttä iän ja kehitystason huomioiden. Tähän sisältyy osallisuuden, yhdenvertaisuuden, yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden, lapsilähtöisyyden, sekä sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen. Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa korostetaan myös leikin, liikkumisen, ja kulttuurinkasvatuksen tärkeyttä osana kokonaisvaltaista kehitystä. Taiteellisen toiminnan kautta näitä kaikkia taitoja voidaan edistää, ja samalla kehittyvät lasten mielikuvitus, itseluottamus, ja pystyvyyden tunne (Ruokonen 2020: 7.)

Yksi varhaiskasvatuksen tehtävistä on tukea lasten musiikillista, kuvallista, sanallista ja kehollista ilmaisua, sekä johdattaa lapset tutustumaan erilaisten taiteenalojen ja kulttuuriperinnön pariin. Lasten ilmaisussa eri ilmaisun muodot usein sekoittuvat luonnostaan. Kun lapsi harjoittelee erilaisia ilmaisun keinoja, kehittyvät samalla muutkin osa-alueet, kuten ajattelun-, ja oppimisen taidot, sekä sosiaaliset taidot. Näitä taitoja lapset harjoittelevat tutkimalla, kokeilemalla, ihmettelemällä, käyttämällä eri aisteja, sekä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Taiteeseen, ilmaisuun ja kulttuuriperintään tutustuminen sitoutuu myös lasten osallistumisen ja vaikuttamisen vahvistamiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 21,43.)

Musiikillinen ilmaisu on osa ilmaisun monia muotoja. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota erilaisia musiikillisia kokemuksia, jotta lasten innostus musiikkiin, ja sen tekemiseen vahvistuisi. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, soitetaan ja liikutaan leikkillisesti musiikin rytmiin. Näin lapset pääsevät kokemaan erilaisia rytmejä ja saavat kokemuksia perussykkeestä. Samalla kehittyvät valmiudet hahmottaa musiikkia ja äänen kestoa, sekä sen erilaisia tasoja ja voimakkuuksia. Yhdessä muiden kanssa musiikin tekeminen mahdollistaa myös onnistumisen iloa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 43.)

Yksi tärkeä osa ilmaisua ja ymmärretyksi tulemistä on kieli. Kielellisen muistin ja sanavaraston laajeneminen monipuolistaa kielellistä ilmaisua. Kielellistä muistia voidaan harjoitella esimerkiksi musiikin avulla leikkimällä laululeikkejä tai loruilemalla. Tärkeää on lapselle ominaisella tavalla leikitellä kielellä, nimetä asioita ja esineitä, sekä käyttää kuvaavia sanoja (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 42.)

Lasten ilmaisun tukemisen on tärkeä osa varhaiskasvatusta, kuitenkin Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin julkaisemassa Varhaiskasvatuksen laatu arjessa raportissa käy ilmi, että juuri pienten lasten kuvataide- ja musiikkikasvatus ei ole kaikkialla osa ryhmien jokapäiväistä arkea. Kyselyyn vastannut henkilöstö koki myös, ettei alle kolmevuotiaiden toiminnassa pystytty aina toteuttamaan esimerkiksi kielellisesti rikasta vuorovaikutusta. Raportissa toteutettu kysely toi ilmi, että päiväkodin henkilökunta kaipasi tukea ennen kaikkea alle 3-vuotiaiden taidekasvatuksen toteuttamiseen. Tavoitteiden koettiin toteutuvan paremmin, jos jollain henkilökunnan jäsenellä koettiin olevan enemmän osaamista esimerkiksi musiikista (Repo, Paananen, Eskelinen, Mattila, Lerkkanen, Gammelgård, Ulvinen, Marjanen, Kivistö & Hjelt 2019: 91–94.) Lasten kannalta on kuitenkin tärkeää, että kaikki aikuiset pitävät tuokioita, jotta lapset pääsevät nauttimaan jokaisen aikuisen läsnäolosta ja osaamisesta (Tast 2017: 20).

Toimivan varhaiskasvatuksen taustalla on tiivis yhteistyö oman tiimin kanssa. Työ vaatii vastuun jakamista, toiminnan suunnittelemista ja toteuttamista yhdessä. Kaiken pohjana on yhdessä sovitut toimintamallit, tavoitteet ja käytännöt. Ne mahdollistavat suunnitelmallisen pedagogisen varhaiskasvatuksen toteutumisen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 18, 22.) Tästä syystä yhtenäiset toimintatavat ja materiaalit ovat tärkeitä työntekijöiden näkökulmasta. Yhtenäinen materiaali ja strukturoitu toimintamalli mahdollistaa yhtenäisen toimintatuokion rakentamisen riippumatta siitä kuka tuokion pitää.

4 Kielenkehitys ja musiikki

Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteissa (2018: 40) mainitaan, että varhaiskasvatuksen tehtävänä on vahvistaa lapsen kielellisiä taitoja, sekä kielellistä identiteettiä. Kielen ja puheen avulla voimme ilmaista ja kertoa erilaisista asioista. Tämän lisäksi käytämme kieltä ajattelun ja oppimisen välineenä. Voimme kielen avulla esimerkiksi käsitellä erilaisia tunteita, kysyä, vastata tai hassutella (Papunet. Miten kommunikaatio ja kieli kehittyvät.) Puhe, kieli ja kommunikointi ovat siis vuorovaikutuksen, oppimisen ja itsensä ilmaisun kannalta tärkeitä taitoja. Ne antavat lapselle valmiuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 40.)

4.1 Alle kolmevuotiaan kielenkehitys

Alle kolmevuotiaan puheen- ja kielenkehitystä tukee yhdessä tekeminen ja arjensanastojen luonteva käsittely. 1–3-vuotiaan kanssa voidaan jo leikkiä esimerkiksi erilaisia laulu- ja sanaleikkejä. Laulamisen lisäksi Aivoliiton puheen- ja kielenkehityksen osiossa nostetaan esille ilmeiden ja eleiden merkitys kieltä opetellessa. Lapsi seuraa aikuisen ilmeitä ja eleitä, ja niitä on hyvä käyttää sanallisen viestinnän tukena (Aivoliitto.) Laulaminen vaikuttaa myös lasten kuulokykyyn, ja laulujen kautta lapset pääsevät oppimaan ja toistamaan uusia sanoja, jolloin sanat ja niiden merkitykset voimistuvat (Linjavalli 2018).

Puheen- ja kielenkehitys on yksilöllistä, ja tästä johtuen lapset oppivat eri tahtiin. Puheen lisäksi vuorovaikutuksen tukena käytämme ei-sanallisia keinoja, kuten ääntelyä, kehon liikkeitä ja eleitä (Tykkyläinen 2011: 115.) Yleisesti puolitoistavuotiaat yrittävät sanoa noin muutamakymmentä sanaa. Yleensä lapsi kuitenkin ymmärtää jo useamman sanan, kuin osaa itse tuottaa. Kaksivuotiaalla kieli kehittyy usein nopeasti ja hän kykenee tuottamaan usein jo yli 200 sanaa (Aivoliitto.) Kaksivuotiaana lapsi käyttää usein eniten asioiden ja esineiden nimiä. Hiljalleen lapsi alkaa tuottaa enemmän asioita kuvailevia sanoja ja pystyy noudattamaan yksinkertaisia ohjeistuksia (Perheentuki 2021.)

Yli kaksivuotias osaa usein jo puhua kahden tai kolmen sanan lauseita ymmärrettävästi. Lapsen sanavarasto on laajentunut jo satoihin sanoihin, ja lapsi osaa niitä jo taivuttaa. Näinä ikävuosina puheenkehitys on yleensä todella nopeaa, ja lapsi oppii keskimäärin kymmenen sanaa päivässä (Aivoliitto.) Lapsi on usein myös utelias, ja alkaa kysellä erilaisia kysymyksiä kuten ”miksi” ja ”mikä” (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Kysymyslauseiden lisäksi kolmevuotias alkaa käyttää itse käsky- ja kieltolauseita, sekä kuvailevia vertailumuotoja. Kolmantena ikävuotena lapsen kielellisen tietoisuuden kehitys alkaa (Perheentuki 2021.) Varhaiskasvatuksen pedagogiikan professori Inkeri Ruokonen (2011:65) kertoo THL:n Lapsi ja kieli-oppaan musiikkiosiossa, että pienen lapsen kieli syntyy musiikin kanssa. Lauluja kuunnellessa lapsi oppii tunnistamaan erilaisia ääniä ja nauttii kuulemiensa laulujen, lorujen ja sanojen toistelusta.

4.2 Musiikkikasvatus

Musiikki on kokonaisvaltaista, monikanavaista, sekä elämyksellistä. Varhaisessa iässä aloitettu musiikkikasvatus mahdollistaa lapsille luovuutta, elämyksiä ja taitoja ilmaista itseään. Musiikkikasvatuksella tavoitellaan myös lapsen eri kehitysalueiden kokonaisvaltaista tukemista. Näihin lukeutuvat sosiaalinen, emotionaalinen, kognitiivinen, sekä motorinen kehitys (Suomen musiikkioppilaitosten liitto.) Musiikin avulla voidaan harjoitella ja kehittää monia muita oppimisen osa-alueita. Musiikin elementit ovat läsnä muun muassa ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja viestinnässä (Ruokonen 2020: 10, 12.) Musiikki on myös helppo yhdistää kaikkeen varhaiskasvatuksen toimintaan, kuten perushoitotilanteisiin. Musiikkia voi siis yhdistää helposti osaksi arjentalanteita niin spontaanisti kuin suunnitellustikin, sillä jokainen hetki varhaiskasvatuksessa on mahdollisuus toteuttaa pedagogiikkaa (Ruokonen 2007: 73.)

Musiikkikasvatuksen yksi olennaisimmista asioista on laulaminen. Lauluja valitessa on hyvä ottaa huomioon lasten omia mielenkiinnonkohteita, sekä lasten ikä- ja kehitystaso. Kun tarkoitus on laulaa alle kolmevuotiaiden kanssa, on hyvä valita lyhyitä ja helppoja lauluja (Kirveslahti, Sivé, Vahala & Vihunen 2016: 251.) Varsinkin vauva ja taaperoikäiset lapset hyötyvät aikuisen mallista laulaessa ja musisoidessa. Yhdessä musisointi, kuten laulaminen ja loruilu ovat tärkeitä vuorovaikutuksellisia ja pedagogisia hetkiä (Ruokonen 2020: 10, 12.)

Karvin (Repo ym. 2019: 91-94) raportissa tuotiin esille, kuinka ajan puutteen koettiin voivan olla este taidekasvatukselle. Kuitenkin lauluja ja loruja voidaan käyttää spontaanisti erilaisissa arjentalanteissa ilman tuokiomaista asetelmaa. Lauluja voidaan käyttää esimerkiksi pukemis-, ulkoilu- ja perushoitotilanteissa, kuten vaippaa vaihtaessa. Pienimmät lapset hyötyvät samoina toistuvista ja tutuista lauluista sillä ne luovat päivärytmiä ja lisäävät näin turvallisuuden tunnetta (Ruokonen 2020: 17.) Esimerkiksi rytmikasvatus alkaa parhaiten arjessa hoidollisia perustilanteita rutiininomaisesti toistamalla (Ruokonen 2007: 76). Samanlaisen toiston tulisi näkyä myös musiikin ja laulujen toistamisena arjessa, sillä musiikin luonteva yhdistäminen arkeen ja arjen toimintoihin kuuluisi olla osa lapsen jokaista päivää (Ruokonen 2011: 69). Tämä vaatii aikuiselta korostettua roolia. Taidekasvatuksen integroitavat voidaan nähdä kolmivaiheisena prosessina, ja ensimmäinen taso käsittelee aikuisen ymmärrystä taiteen merkityksestä, sekä kykyä sitoa taiteen keinoja arjen hoito- ja kasvatustilanteisiin spontaanisti (Ruokonen 2020: 16.)

Artikkelissa *Children and music* painotetaan toiston tärkeyttä mm. kielellistä muistia tukevana keinona (Bright Horizons Education Team 2021). Alle kolmevuotiaat nauttivat toistosta, ja samalla se auttaa sisäistämään erilaisia asioita. Laulujen ja musiikin toistolla ei ole kuitenkaan vaikutuksia ainoastaan muistiin, vaan sen lisäksi samana toistuvat laulut ja äänet tuottavat lapsille mielihyvää sekä luovat turvallisuuden tunnetta (Kirveslahti, Sívén, Vahala & Vihunen 2016: 251.)

Myös Helsingin yliopiston tutkimuksessa selvitettiin musiikin vaikutuksista kielenkehitykseen. Heidän hypoteesinsa oli, että musiikkileikkikoulu vahvistaa lasten kielellisten taitojen kehittämistä. Tutkimukseen osallistui yhteensä 66 5–6-vuotiaasta lasta. Kaikki tutkimukseen osallistuneet lapset kävivät Helsingin kunnan päiväkodeissa. Tulokset osoittivat, että musiikkileikkikoulu paransi merkittävästi lasten sanastoa ja kehitti foneemikäsittelyä. Tutkimuksen johtopäätöksenä oli, että osallistuminen edes jonkinlaiseen ryhmämusiikkitoimintaan viikoittain useiden vuosien ajan, antaa myönteisiä tuloksia kielenkehityksen kannalta (Linjavalli, Putkinen, Lipsanen, Huotilainen & Tervaniemi 2018: 1.) Tutkimukseen pohjaten pidän tärkeänä musiikkituokioiden viikoittaista toistuvuutta ja säännöllisyyttä.

Jokainen kokee musiikin omalla tavallaan. Jollekin se on väylä käsitellä tunteita, kun jollekin toiselle se on mahdollisuus ilmaista itseään ja kommunikoida muiden kanssa (Rantanen 2010: 172.) Mikä tärkeintä musiikkia voi tuntea ja toteuttaa ilman puhettakin. Yhdessä koetut musiikilliset kokemukset mahdollistavat osallisuuden ja yhteisöllisyyden yhteisen asian kautta, jopa ilman yhteistä kieltä. Tämän takia musiikki on tärkeä työmenetelmä, se yhdistää ja antaa mahdollisuuksia onnistumisille (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 43.)

4.3 Kielenkehityksen ja musiikin yhteys

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018: 42) mainitaan laulujen ja lorujen tärkeys kielellisen muistin ja sanavaraston kehittymisessä. Laulamisen kyky kehittyy usein samaan tahtiin, ellei jopa enne kuin lapsi tuottaa ensimmäisiä sanojaan. Musiikki ja kieli ovat kummatkin myös vuorovaikutuksen keinoja, joihin yhdistyy kumpaankin kyky kuunnella. (Ruokonen 2011: 62, 67).

Myös aivotutkimukset osoittavat, että musiikilla ja laulamisella on tärkeä osuus puheenkehitykselle (Ruokonen 2016: 127). Sillä ne sisältävät paljon samoja elementtejä. Kummassakin musiikissa ja puheessa näkyy esimerkiksi rytmi, melodia,

lauserakenne ja äänen kesto. Myös toisto on tärkeää kielenkehityksen kannalta. Laulujen avulla lapset saavat toistaa erilaisia sanoja, mikä tukee lasten sanavaraston kehittymistä ja kielenoppimista (Ruokonen 2011: 67.) Musiikilla voidaan siis tukea kielenkehitystä, ja ennen kaikkea motivoida lasta harjoittelemaan kieltä. Kielen oppimisen lisäksi lapsi saa yhdessä laulamista ja musisoimista onnistumisen kokemuksia. Musiikkikasvatus kehittää samalla myös lasten kykyä muun muassa odottaa vuoroaan ja ottaa muita huomioon (Pohjakallio 2011: 7.)

Vanhemmissa teorioissa musiikkia ja kieltä on käsitelty erillisinä asioina. Uskottiin, että puhetoiminnot tapahtuvat aivojen vasemmalla puolella, kun taas musiikilliset toiminnot ajateltiin tapahtuvan aivojen oikealla puolella. Uusien tutkimusten mukaan tätä teoriaa on kuitenkin kritisoitu, ja pystytty osoittamaan vääräksi muun muassa aivokuvantamistekniikoiden kehittyessä. Tallalin ja Gaabin 2006 tekemän tutkimuksen tulokset osoittavat, että puheella ja musiikilla on monia samanlaisia piirteitä. Tutkimuksessa tuli ilmi, että useat hermomoduulit ovat samalla tavalla toiminnassa puheessa ja musiikissa. Tämän perusteella pystyttiin päätellä, että puhe- ja musiikkitoiminnot voivat hyötyä toisistaan (Jäncke 2012.)

4.4 Toiminnallisuus

Varhaiskasvatuksensuunnitelman perusteissa (2018: 50) tuodaan esille musiikin ja kielen yhteyden lisäksi toiminnallisuuden tärkeys monipuolisessa kielikasvatuksessa. On tärkeää, että lapsille tarjotaan mahdollisuus päästä harjoittelemaan kieltä leikillisyyden ja toiminnallisuuden kautta, sillä se on lapsille luontainen tapa oppia. Toiminnallisuuteen lukeutuvat muun muassa itsensä ilmaisu, luovuus, sekä taiteellinen kokeminen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 38). Pieni lapsi kokeilee luonnostaan erilaisia tapoja liikkua, ja tähän liikkumisen harjoitteluun on luontevaa yhdistää musiikin rytmi, sillä lapsi alkaa musiikin soudessa aina liikkumaan esimerkiksi hytkeyn tai hyppien (Ruokonen 2007: 78).

Artikkelissa *Children and music* painotetaan myös liikkeen positiivisia vaikutuksia musiikin tukena varsinkin pienten lasten musiikkikasvatuksessa. Tästä esimerkkinä ovat taputtaminen, jolloin lapsi pääsee tuntemaan musiikin rytmin (Bright Horizons Education Team 2021.) Kun lapsi taputtaa käsiään yhteen hän etsii musiikin sykettä. Kehosoittaminen on paitsi tärkein osa rytmikasvatusta, mutta mahdollistaa myös lapsen oman kehonkäsityksen kehittämisen (Ruokonen 2007: 79.) Musiikkikasvatuksen yksi osa-alueista on musiikkileikkitoiminta, jonka kautta lasten kanssa voidaan toteuttaa

harjoituksia perussykkeestä, sanarytmeistä ja kehosoitamisesta (Ruokonen 2020: 12). Näiden tietojen pohjalta koen tärkeäksi yhdistää musiikkihetkiin vahvasti myös toiminnallisen puolen.

4.5 Oppimista tukevat keinot

Lapset oppivat eri tavoin, siksi myös musiikkituokiolla on käytössä erilaisia oppimista tukevia keinoja, kuten pienryhmätoimintaa, strukturointia ja kuvia. Samalla ne tukevat myös suomea toisena kielenä puhuvien lasten sanastojen harjoittelua ja ymmärtämistä, sekä puhumista, jotka ovat tärkeitä osioita kieltä harjoiteltaessa (Peda.net).

Pienryhmätoiminta edistää lapsen osallisuutta, yksilöllistä kohtaamista ja antaa mahdollisuuden tiiviiseen läsnäoloon (Opintopolku.) Pienryhmät, jonka sisällä on erilaisia taitoja omaavia lapsia tukevat toistensa oppimista. Esimerkiksi, jos ryhmässä on lapsi, joka osaa jo nimetä kirjaimia, hän voi mallintaa niitä muille lapsille (Wasik 2008: 517.)

Musiikkituokioilla näkyy vahva struktuuri, sekä kuvien käyttö. Strukturoinnilla asioita jaotellaan pieniin osiin, joita on helppo hahmottaa. Näin pyritään selkeyttämään tilanteita, niin että henkilö tietää mitä on tarkoitus tehdä (Autismiliitto.) Esimerkiksi kuvia voidaan käyttää kommunikaation tukena strukturoinnissa. Kuvien käytön tarkoitus on ennen kaikkea helpottaa kommunikointia ja vuorovaikutusta, sekä auttaa arjessa ja tuoda selkeyttä lapselle erilaisissa tilanteissa. Kuvien käyttö auttaa ilmaisemaan itseään ja ymmärtämään puhuttuja ilmaisuja, vaikka oma kielitaito olisikin vielä puutteellinen (Papunet. Kuvat kommunikoinnissa.)

5 Opinnäytetyön kehittämistehtävä

Kehittämistehtäväni on suunnitella ja toteuttaa kielenkehitystä tukevia toiminnallisia musiikkituokioita alle kolmevuotiaille, sekä koota tuokioiden materiaali MusaReppu-oppaaksi yksikön käyttöön. Tehtävää suunnitellessa halusin ottaa huomioon nimenomaan Pikku Akatemian pedagogiset painopisteet, sekä ryhmän lasten tarpeet. Ryhmän henkilökunta toivoi ennen kaikkea helppoa ja yhtenäistä materiaalia musiikkituokioiden suunnittelun avuksi.

5.1 Tuokioiden tavoitteet ja suunnittelu

Opinnäytetyöni tavoitteena on koota tuokiopohja ja materiaalipaketti, jolla alle kolmevuotiaiden lasten kielenkehitystä pystyttäisiin tukemaan musiikillisin keinoin. Painopisteenä on lasten sanavaraston laajentaminen sanastoilla, jotka ovat lasten arjessa vahvasti mukana. Tarkoituksena on, että näin lauluja voidaan käyttää konkreettisesti arjen eri tilanteissa. Toiminnallisten kuvatuettujen musiikkituokioiden tavoitteena on mahdollistaa erilaisia tapoja oppia kieltä musiikin, kuvien ja liikkeen avulla.

Tuokioiden punaisenalankana toimii MusaReppu. Repusta nostetaan tuokioiden materiaali siinä järjestyksessä, kun sitä käytetään. Tuokiomateriaaleja on MusaRepun ansiosta helppo kuljettaa mukana, jolloin musiikkituokiota ei ole sidottu tiettyyn paikkaan tai hetkeen. Repun voi esimerkiksi ottaa mukaan pihalle, piiriin tai metsäretkelle. Olen halunnut ottaa huomioon tuokioita suunnitellessa ennen kaikkea arkeen sidottavuuden.

Tärkeää tuokioiden suunnittelussa oli kuulla Päiväkotikotikot Pikku Akatemian henkilökunnan toiveita, sekä ryhmän tarpeita. Kokoonnuimme henkilökunnan, yksikön johtajan, sekä varajohtajan kanssa aloituspalaveriin ennen tuokioiden aloittamista. Palaverissa henkilökunta avasi ryhmän tarpeita. Ryhmä toivoi uutta materiaalia musiikkihetkille, joka tukee ryhmän tarpeita kaveritaitojen, tunteiden, sekä arjensanastojen harjoittelussa. Tämän takia MusaReppu-oppaassa on monia erilaisia lauluvaihtoehtoja. Lisäksi jaoimme lapset kahteen pienryhmään, jotka on suunniteltu henkilökunnan havaintojen ja pedagogisen dokumentoinnin pohjalta. Kummassakin pienryhmässä on lapsia eri ikä- ja taitotasolta. Henkilökuntaa tuokiolle osallistuu avuksi aina joko yksi tai kaksi. Sovimme, että voin tuokioiden lisäksi jäädä siirtymätilanteisiin mukaan, jotta voin mallintaa arjensanastolaulujen konkreettista käyttöä esimerkiksi pukemistilanteessa.

Tämän lisäksi keskustelimme millä tavalla informoimme perheitä tuokioiden järjestämisestä, ja päädyimme kyselyyn. Koska kehittämistehtäväni on toiminnallinen, enkä kerää osallistujista mitään yksityisiä henkilö-, terveys- tai hyvinvointitietoja, huoltajien informoimiseksi riittää kysely musiikkituokioille osallistumisesta tai sen kieltämisestä (Tutkimustieteellinen neuvottelukunta 2019.) Henkilökunta toivoi kyselyn suomeksi ja englanniksi (Liite 1.)

Päädyimme palaverissa siihen, että uudet laulut on hyvä äänittää, jotta niitä on helpompi käyttää. Äänitin ja videoin laulut, jotka lisäsin tekemälleni MusaReppu

YouTube-kanavalle. YouTube on alusta, jossa voi katsoa erilaisia videoita, ja johon kuka tahansa voi ladata haluamaansa sisältöä (YouTube). Sieltä henkilökunnan on helppo soittaa lauluja esimerkiksi musiikkituokion aikana. Henkilökunta toi tiimipalaverissa esille myös ryhmän lasten suosikkilauluja. Tärkeää oli valita lapsille jo tuttuja lauluja, jotta lapset tuntevat entuudestaan laulun sanat ja heidän on helpompi laulaa ja leikkiä samanaikaisesti.

5.2 Tuokioiden rakenne

Tuokiot noudattavat samaa perusrakennetta. Alkulaulu, jossa lapset toivotetaan tervetulleeksi. Toinen laulu on kuvitettu arjensanastolaulu, jossa harjoitellaan ensisijaisesti arjensanastoa ja peruskäsitteitä. Kolmas laulu on toiminnallinen ja lapsille tuttu. Lopuksi lauletaan vielä loppulaulu. Jokainen musiikkituokio sisältää saman struktuurin, mutta teemat ja laulut vaihtelevat. Tuokioita on tarkoitus pitää joka viikko ainakin kerran, jolloin lauluja päästään harjoittelemaan säännöllisesti.

Suunnittelimme yhdessä ryhmän henkilökunnan kanssa teemoja. Tuokioiden teemoja suunnitellessa on otettu huomioon lasten ikä- ja kehitystaso, sekä alle kolmevuotiaiden lasten mielenkiinnonkohteita. Lapsi oppii ja kehittyy ennen kaikkea tutkimalla ja havainnoimalla, joten siksi onkin tärkeää tarttua lasten omiin mielenkiinnon kohteisiin ja luontaiseen haluun tutkia erilaisia ilmiöitä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet: 46.) Alla olevassa taulukossa näkyvät musiikkituokioiden teemat kuuden viikon ajaksi.

Viikko	Teema
1–3	Tutustuminen (tunteet, kaveritaidot)
4–5	Perussanasto (vaatteet, värit)
6->	Päiväkotisanasto (leikit, verbit)
Jatko	Tuokioiden teemat mietitään sen hetkisen tarpeen mukaan

Taulukko 1. Toiminnallisten musiikkihetkien teemat viikoittain.

Alkulaulun on tärkeää olla joka kerta samanlainen, jotta lapsille jää muisto siitä, kuinka musiikkituokio alkaa. Näin lapset oppivat laulun kuullessaan orientoitumaan musiikkihetkeen. Alkulaulussa on hyvä keskittyä kohtaamaan yksittäinen lapsi, sillä pienet kohtaamisen ja huomioimisen hetket luovat luottamusta lapsen ja kasvattajan välille (Hujala & Turja 2016: 25).

Toisena lauluna on arjensanastolaulu, jossa teemana on arjensanastot, sekä peruskäsitteet. Laulut ovat kuvitettuja, jonka tarkoitus on tukea sanojen ymmärtämistä ja oppimista. Kolmas laulu musiikkituokiolla on toiminnallinen. Lapset pääsevät siis liikkumaan ja leikkimään musiikin tahtiin. Jos ensimmäinen laulu on lapsille uusi, on toisen laulun hyvä olla lapsille entuudestaan tuttu, jotta samalla kertaa ei tule liikaa uutta.

Lopuksi lauletaan yhdessä vielä loppulaulu. Sen on alkulaulun tapaan hyvä olla aina sama. Näin lasten on helppo ymmärtää, että lauluhetki on tullut päätökseen. Päädyimme loppulaulun osalta Soittorasia-lauluun, sillä se oli ryhmän henkilökunnalle jo ennestään tuttu laulu.

6 Kehittämismenetelmät

Toiminnallinen opinnäytetyö on käytäntöön sidonnainen. Sen lähtökohtana on jokin konkreettinen asia, johon lähdetään kehittämistehtävällä etsimään ratkaisua. Opinnäytetyössäni esitän työn tietoperustaa, sekä arvioin siihen perustuen tehtäväni toiminnallisen osuuden. Toiminnallisessa opinnäytetyössä syntyy jokin tuotos, joka on omassa kehittämistehtäväni MusaReppu-opas (Karelia.) MusaReppu-oppaan käyttöä tukemaan perustin YouTube-kanavan, jolle lisäsin lauluvideoita suunnittelemistani uusista lauluista. Opinnäytetyössäni kuvaan myös oppaan valmistumisvaiheet, sekä lopullisen toteutuksen.

Ennen tuokioiden aloittamista pidimme henkilökunnan kanssa palaverin, jossa keskustelimme kehittämistehtävästäni ideasta. Kyselin palaverissa vapaamuotoisesti henkilökunnalta ryhmän tarpeista, jonka pohjalta aloin suunnittelemaan millaiset laulut ryhmää hyödyttäisivät eniten. Kun noin puolet tuokioista oli pidetty, järjestimme välipalaverin, jossa keskustelimme ryhmän henkilökunnan kanssa toiminnallisten musiikkituokioiden koetusta hyödystä, sekä parannusehdotuksista.

Loppukeskustelussa pohdimme kehittämistehtävän onnistumista, ja miten sitä voitaisiin vielä tulevaisuudessa kehittää.

Käytin kehittämistehtävänä arvioinnin apuna lasten ja henkilökunnan antamaa palautetta, sekä omia käsin kirjoitettuja muistiinpanoja musiikkituokiosta. Muistiinpanoja kirjasin jokaisella toimintakerralla, lasten suoran ja epäsuoran palautteen avulla. Koska kaikilla osallistujilla ei ole mahdollisuutta arvioida toimintaa sanallisesti käytin apuna selkeitä ilmauksia, kuten peukalo alas tai ylös.

7 Musiikkituokioiden toteutus

Toteutin yhteensä viisi tuokiota ryhmässä marras-joulukuun aikana. Ennen tuokioiden aloittamista henkilökunta jakoi lapset kahteen ryhmään, joissa oli lapsia eri ikä- ja taitotasoilta. Kävin myös tutustumassa lapsiin ja henkilökuntaan ennen ensimmäistä musiikkituokiota. Minulla oli mukana MusaReppu, jota lapset saivat tutkia rauhassa.

7.1.1 Teemana tunteet

Ensimmäisen tuokion alkaessa lapset olivat silminnähden ihmeissään ja innoissaan. Tuokiolle osallistuivat minun ja lasten lisäksi kaksi henkilökunnan jäsentä. Aloitin tuokion osoittamalla lapsille omat istumapaikat istuinalustojen avulla, jonka jälkeen esittelin itseni, sekä MusaRepun lapsille. Nostin repusta ensimmäisenä alkulaulun kuvan, jonka jälkeen lauloin *"Musareppu aukeaa, aukeaa, aukeaa! Musahetki alkaa saa, tervetuloa!"* Tämän jälkeen lapset nostivat yksitellen yhden merkin repusta. Lapsi, jonka merkki repusta paljastui, sai kertoa nimensä, jonka jälkeen lauloin *"X on tullut laulamaan, laulamaan, laulamaan! X on tullut laulamaan, tervetuloa!"* Tämä jatkui jokaisen kohdalla. Näin lapset pääsivät esittelemään itsensä, sekä tulivat toivotettua tervetulleeksi musiikkihetkelle. Alkulaulu ei ollut lapsille tuttu, joten ensimmäisellä kerralla lapset seurasivat minun lauluani. Lapset olivat kuitenkin erityisen innoissaan, kun näkivät oman kuvansa nostettavan repusta.

Ensimmäisen ja toisen viikon teemana oli kaveritaidot ja tunteet. Siksi ensimmäisen tuokion arjensanasto-laulu oli lapsille tuttu Kielinupun (Borm 2019) Miltä tuntuu nallesta-laulu, joka käsittelee tunteita. Ennen laulun aloittamista kävimme lasten kanssa läpi kuvakorteissa näkyvät tunteet. Lapset saivat nostaa vuorotellen yhden tunnekortin MusaRepusta, jonka jälkeen lauloimme yhdessä kuvan osoittaman säkeistön laulusta. Vaikka kaikki lapset eivät osallistuneet lauluun, jokainen osallistui jollain tavalla esimerkiksi leikkimällä laulun mukana. Seuraavaksi nostimme repusta toiminnallisen laulun. Valitsin ensimmäisellä kerralla Bussilaulun (Fröbelin Palikat

2017), sillä sekin oli ryhmälle entuudestaan tuttu ja henkilökunnan mukaan lapsille erityisen mieluinen. Lapset osallistuivat mukaan joko tarkkaillen, laulaen tai leikkien.

Lopuksi nostimme repusta loppulaulun kuvan, ja lauloimme yhdessä Soittorasialaulun. Laulu oli lapsille entuudestaan tuntematon, mutta henkilökunnalle tuttu. Lapset lähtivät lauluun kuitenkin mukaan leikkien. Viimeisen laulun jälkeen sanoimme MusaRepulle näkemiin ja keräsimme alustat.

Koko musiikkituokion ajan lapset olivat hyvin läsnä, ja seurasivat keskittyneesti musiikkituokion etenemistä. Mieluisaa oli varsinkin, kun jokainen sai nostaa itse kuvia repusta. Osa lapsista myös kommentoi musiikkituokion lopuksi, että he pitivät tuokiosta. Henkilökunta oli tyytyväinen tuokion kulkuun ja he kertoivat, että oli hyödyllistä olla seuraajan roolissa katsomassa musiikkituokiota ja lasten osallistumista. Henkilökunnan jäsenet ilmaisivat huomanneensa lasten innostuneisuuden ja kuinka hyvin he jaksoivat keskittyä tuokiolle kuvien käytön, sekä toiminnallisten ja osallistavien elementtien johdosta.

7.1.2 Teemana kaveritaidot

Henkilökunta kertoi ennen tuokion aloittamista, että MusaRepusta oli puhuttu paljon ensimmäisen musiikkituokion jälkeen. Lapsista näki ennen toisen tuokion alkua, että he olivat innoissaan musiikkituokion alkamisesta. Aloitin tuokion jälleen esittelemällä itseni, sekä MusaRepun, jonka jälkeen lauloimme alkulaulun ja toivotin yksitellen lapset tervetulleiksi tuokiolle.

Arjensanasto-lauluna oli viikon teeman mukaisesti Kiva kaveri-laulu, joka on itseni sanoittama, sekä säveltämä laulu pohjaten ryhmän tarpeisiin. Laulu oli lapsille uusi, joten kävimme sen aluksi kuvien avulla läpi. Esimerkkinä laulun yksi säkeistöistä *"Hei minä osaan olla kiva kaveri, ihan oikea supersankari! Jos jotain haluan niin mitä silloin teen? (tauko) Sanon saisinko, saisinko!"*. Kävimme kuvin läpi mitä tehdään, jos haluaa kaverilta jotain. Lapset lähtivät hienosti mukaan kertomalla vastauksia. Tämän jälkeen aloitimme laulun, ja lapset osallistuivat lauluun seuraamalla ja leikkimällä mukana.

Toiminnalliseksi lauluksi valitsin ensimmäisellä tuokiolla laulettu Bussilaulun (Fröbelin Palikat 2017), jottei tuokiolla tule liikaa uusia asioita lapsille. Bussilaulussa lapset olivat hienosti mukana laulaen ja leikkien. Lopuksi nostimme repusta loppulaulun kuvan, ja lauloimme yhdessä Soittorasialaulun. Oli mielenkiintoista huomata, että vaikka lapset kuulivat laulun vasta toista kertaa, he lähtivät jo rohkeasti mukaan lauluun.

ja leikkiin aikuisten mallin avulla. Tärkeintä mielestäni oli ryhmän omien aikuisten ennakkoluuloton heittäytyminen lauluun.

Henkilökunta oli erittäin mielissään varsinkin Kiva kaveri-laulusta, sillä kaveritaitojen harjoittelu on yksi ryhmän tämänhetkisistä painopisteistä. Teimme kuitenkin laulun kuvakortteihin parannuksia suurentamalla niiden kokoa, sillä huomasimme laulujen aikana lapsille olevan hyötyä isommasta kuvakoosta.

Kuva 1. Tarvikkeet toiselle musiikkituokiolle.

7.1.3 Teemana kiva kaveri

Aloitin musiikkituokion jälleen esittelemällä itseni, sekä MusaRepun. Esittelyjen jälkeen lauloimme alkulaulun. Henkilökunnan spontaanista ehdotuksesta musiikkituokion lisäsimme alkulauluun mukaan taputuksen. Taputukseen osallistuivat pienimmätkin lapset. Tämä oli hyvä esimerkki toiminnallisuuden tärkeydestä ja musiikin hyödystä jo pienille lapsille. Vaikka lapsella ei olisikaan vielä sanoja he voivat tuntea musiikin rytmin, tunnelman ja ilon. Alkulaulun jälkeen lauloimme toista kertaa Kiva kaveri-laulun. Tällä kertaa lapset osallistuivat jo aktiivisemmin leikkien ja osa joitain osioita laulaen.

Toiminnalliseksi lauluksi olin valinnut tänään kansanlaulu Leipuri Hiivan, sillä se oli sekä aikuisille, että lapsille tuttu laulu.

Tuokion jälkeen pääsimme käyttämään Kiva kaveri-laulun säkeistöä konkreettisesti siirtymätilanteessa, kun lapset olivat matkalla vessaan. Lapset siirtyivät ryhmän ovelle jonoon, mutta moni olisi halunnut olla ensimmäinen jonossa. Huomasin tilanteen ja menin lasten luokse. Kysyin lapsilta mitä kiva kaveri tekisi nyt? Lauloin sen jälkeen laulun säkeistön ”Jos jonossa seison niin mitä silloin teen? Vuoroani odotan, odotan!” Lasten huomio kiinnittyi välittömästi minuun, kun aloin laulaa. Saimme muodostettua samalla jonon ja kehuin lapsia hienosta suorituksesta. Henkilökunta totesi tapahtuneen jälkeen, kuinka hyvä esimerkki tilanne oli siitä, kuinka lapset kiinnittävät huomiota laulettuihin ohjeisiin. Kiva kaveri-laulu nousi vielä pukemistilanteessakin puheenaiheeksi, kun eräs lapsista pyysi apua vetoketjun kanssa ja totesi samalla olevansa supersankari, niin kuin laulussa lauletaan. Tämä pieni hetki osoitti, että lapset alkoivat pikkuhiljaa kokemaan minut turvallisena aikuisena.

Henkilökunnalta sain hyvää palautetta tuokioiden pituudesta. Tuokiot ovat sopivan lyhyitä, jolloin lapset jaksavat paremmin keskittyä loppuun asti. Tällä kertaa toista tuokiota seuraamassa oli myös yksikön kieli- ja kulttuuriopettaja eli kieku. Hän antoi positiivista palautetta varsinkin laulujen sisältämistä arjensanastoista, sekä taputtamisen mukaan ottamisesta, sillä näin lapsi pääsee harjoittelemaan muun muassa rytmiä.

7.1.4 Teemana vaatesanasto

Tällä kertaa pidin tuokion yhdelle isommalle ryhmälle poissaolojen johdosta. Neljäs tuokio alkoi kuitenkin muuten tutulla tavalla. Lauloimme alkulaulun ja toivotimme kaikki tervetulleeksi. Jo alkulaulun aikana huomasin, kuinka vapautuneita lapset olivat. Musiikkituokiot olivat alkaneet tulla lapsille tutuiksi, ja he osallistuivat yhä enemmän tuokioiden kulkuun.

Lauloimme seuraavaksi Kielinupun Puetaan-laulun (Borm & Goncalves 2017), joka oli ryhmälle tuttu. Laulun tueksi olin tehnyt nalle ja vaate kuvat. Yksitellen lapset saivat valita mitä nallelle puetaan ja asettaa vaatekuvan nallen päälle oikeaan kohtaan, jonka jälkeen lauloimme säkeistön kyseisestä vaatteesta. Laulu sujui hyvin, mutta huomasin lasten kaipaavan jotain liikettä. Kolmanneksi lauluksi valitsinkin sanoittamani ja säveltämäni Pikku nalle jumppaa-laulun. Laulussa harjoitellaan erilaisia helppoja liikkeitä, kuten hyppimistä, pyörimistä, taputtamista ja käsien ylös viemistä. Nousimme

kaikki seisomaan ja aloitimme laulun. Huomasin heti lasten hymyt ja osallistumisen. Laulun toiminnallisuus vaikutti positiivisesti lasten keskittymiseen, sillä loppulaulun aikana lapset jaksoivat keskittyä todella hienosti. Koska viimeiset tuokiot ajoittuivat joulukuulle ja henkilökunta, sekä lapset pitivät laulusta todella paljon, he päättivät valita sen joulujuhlassa esitettäväksi lauluksi. Laulusta saatiin tehtyä helposti jouluun sopiva muuttamalla pikku nallen sijalle pikku tontun.

Tuokion jälkeen lähdimme lasten kanssa yhdessä vessaan ja pukemaan. Käytimme Puetaan-laulua yhdessä pukemistilanteessa. Huomasin, että henkilökunta käytti laulua lasten kanssa hyvin luontevasti samalla pukien. Lauloimme myös Pikku nalle jumppaa-laulun uudestaan ryhmän henkilökunnan pyynnöstä, ennen ruokapiirin alkamista. Laulusta tuli heti ryhmän lasten ja aikuisten suosikki.

7.1.5 Teemana värit

Viimeisellä tuokiolla oli teemana värit. Huomasin, että kun asetuimme piiriin ennen tuokion aloittamista, osa lapsista alkoi jo taputella käsiään rytmikkäästi yhteen, tai jalkoihinsa. Aloitimme tuokion alkulaululla, joka sujui lapsilta jo hienosti. Tämän jälkeen lauloimme uuden Värilaulun. Värilaulussa käsitellään erilaisia hedelmiä ja niiden värejä. Laulun jokaisen säkeistön lopuksi huudahdetaan ”nam” taputtamalla samalla kädet yhteen. Tämä jäi lapsille selkeästi mieleen, ja vaikka laulu oli uusi lapset oppivat nopeasti kyseisen kohdan. Testasimme samalla miten tekemieni lauluvideoiden soittaminen onnistuisi musiikkituokion aikana. Laitoin Värilaulu videon pyörimään tablettilta, ja lapset seurasivat sitä tarkasti ja olivat siitä hyvin kiinnostuneita. Kolmantena lauluna lauloimme Pikku tonttu jumppaa-laulun, jonka suunnittelimme yhdessä henkilökunnan kanssa tuokioiden edetessä. Alkuperäiseen Pikku nalle jumppaa-lauluun vaihdoimme nalle sanan tilalle tontun, jolloin saimme laulusta jouluisen version. Lapset näyttivät silminnähden innostuneen laulusta, ja he liikkuiivat laululeikin tahdissa. Lauloimme laulun vielä uudestaan musiikkituokion jälkeen ryhmän joulujuhla esitystä varten. Lopuksi lauloimme vielä loppulaulun. Moni lapsista leikki jo laulun mukana, ja osa jopa yritti laulaa laulun sanoja.

Henkilökunta kertoi minulle tuokion lopuksi, että Pikku tonttu jumppaa-laulusta oli tullut hyvin suosittu ryhmän arjessa. Laulua oli leikitty ja laulettu esimerkiksi ulkona jonossa odottaessa ja sisällä leikkitilanteissa. Varsinkin ryhmän pienimmät olivat innostuneet laulusta ja taputtivat erilaisissa arjentilanteissa hetken laulun rytmiin, jonka jälkeen huudahtivat ”Hui!” samalla tavalla kuin laulussa.

8 MusaReppu-opas

Lähdin suunnittelemaan ja rakentamaan MusaReppu-opasta perehtymällä aiempaan tutkimustietoon, sekä keskustelemalla aloituspalaverissa ryhmän henkilökunnan kanssa ryhmän tarpeista ja toiveista. Halusin oppaan lähtökohtana olevan ennen kaikkea lapset ja heidän tarpeensa. Keräsin oppaaseen laulujen ja kuvakorttien lisäksi tietoa varhaiskasvatuksen tavoitteista kielenkehityksen ja musiikkikasvatuksen suhteen. Oppaan tiivis teoriaosio perustuu Varhaiskasvatuksen perusteissa määritellyyn vaatimukseen, siitä että kaiken toiminnan tulee tukea lasten oppimista ja kehitystä, sekä kaikki toiminta pitää pystyä pedagogisesti perustella (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 28). Samalla kun etsin tietoa ja suunnittelin materiaalin sisältöä hain tutkimuslupaa kehittämistehtävän toteuttamista varten. Olin jo ennen tutkimuslupaa hakiessa yhteydessä päiväkodin johtajaan, sekä kaupungin varhaiskasvatus päällikköön, ja he kummatkin pitivät ideasta, sekä ottivat kehittämistehtäväni ilolla vastaan.

Halusin oppaan olevan selkeä, arkeen sidottavissa ja helppokäyttöinen kenelle tahansa. Usein varhaiskasvatuksen arjen keskellä materiaalin kokoamiseen ja toiminnan suunnitteluun jää vain vähän aikaa. Tämän takia minulle oli tärkeää, että kaikki tarvittava materiaali löytyy valmiina oppaasta, esimerkiksi laulujen sanat ja niihin kuuluvat kuvat. Opas on myös ulkonäöltään ja sisällöltään selkeä, jotta jokaisen on helppo perehtyä sen sisältöön ja ottaa se käyttöön. Muun muassa kaikki kuvakortit sisältävät selkeät ja lyhyet ohjeet niiden käytöstä.

Kehitimme opasta koko kehittämistehtävän ajan yhdessä henkilökunnan kanssa heidän, sekä lasten palautteen perusteella. Erittäin tärkeää oli tiivis yhteistyö, jotta saimme oppaasta parhaan mahdollisen juuri tälle ryhmälle. Parantelimme esimerkiksi laulujen kuvakortteja sopimaan paremmin ryhmässä jo käytössä oleviin kuviin, sekä suurensimme kuvien kokoa, jotta lasten olisi helpompi tarkastella niitä. Näin ryhmä pystyy käyttämään niitä luontevasti ja helposti arjessa myös tulevaisuudessa.

Pohdimme ryhmän kanssa missä muodossa opas olisi heille paras ja päädyimme kokoamaan oppaan materiaalin kansioon. Tulostin ja laminoin laulu- ja kuvakortit ryhmän käyttöön, jonka jälkeen oppaan materiaali järjesteltiin selkeästi kansioon. Kansiosta henkilökunnan on helppoa valita kullekin musiikkituokiolle laulut ja niihin kuuluvat materiaalit. Ryhmän henkilökunta koki, että konkreettinen materiaali ja sen sijoittaminen aamupiiritilaan kannustaa tarttumaan materiaaliin helpommin.

MusaReppu-opas sisältää tietoa kehittämistehtävän taustasta, sekä yleisesti tietoa kielenkehityksestä ja musiikista. Oppaassa esitellään musiikkituokioiden rakenne ja sisältö esimerkkien avulla. Tuokion jokaisesta neljästä lauluosuudesta on oppaassa yksityiskohtaiset selostukset. Lauluosuudet sisältävät erilaisia lauluvaihtoehtoja alku- ja loppulauluista, sekä yhdeksän arjensanastolaulua ja seitsemän toiminnallista laulua. Laulujen tueksi MusaReppu-opas sisältää lauluihin sopivat kuvakortit ja materiaalit, jotka on liitetty oppaan loppuun. Uudet laulut sisältävät myös linkit videoituihin lauluihin MusaRepun YouTube-kanavalle. Idea laulujen videotointiin tuli ryhmän henkilökunnalta. Videot auttavat lapsia ja henkilökuntaa laulujen harjoittelussa. Videot olen kuvannut itse laulaen ja käsillä rytmittäen. Osa videoista sisältää myös helppoja laululeikkejä. Oppaan loppuun on listattu lähteitä käytetyistä kuvamateriaaleista ja lauluista.

9 Kehittämistehtävän arviointi

Käytin kehittämistehtäväni arvioinnissa apuna tekemiäni muistiinpanoja, sekä henkilökunnan palautetta. Henkilökunnalta saamani palaute koko tehtävän läpi oli erittäin arvokasta. He ovat ammattilaisia, sekä oman ryhmänsä parhaita asiantuntijoita. Arvioinnissa vaikuttivat myös lasten suora ja epäsuora palaute tuokioista. Kehittämistehtäväni painopisteinä olivat sanavaraston lisääminen ja arjensanastot, jotta lauluja voidaan käyttää luontevasti arjentelemissä. Tavoitteina oli luoda selkeä, arkeen sidottava ja helppokäyttöinen materiaali kenelle tahansa käyttää. Varhaiskasvatuksen käsikirjassa tuodaan esille, että mikäli vanhojen menetelmien lisäksi päälle pinotaan paljon uusia menetelmiä, on vaarana, että henkilökunta kuormittuu liiallisesti (Heikka, Hujala, Turja ja Fonsén 2016: 55). MusaRepun idea on nimenomaan olla helppokäyttöinen luonteva osa arkea, jossa yhdistyvät uusi ja vanha.

Tuokioiden jälkeen henkilökunta antoi minulle palautetta vapaamuotoisesti. Kiitosta saivat varsinkin tuokioiden struktuuri, laulujen arjessa käytettävät sanastot, sekä musiikkituokioiden pituus. Haluisin pitää tuokioiden keston lyhyenä, jotta lapset jaksaisivat keskittyä ja tuokio olisi näin helpompi mahdollistaa ryhmän toimintaan. Samat huomiot näkyivät omissa muistiinpanoissani. Huomasin tuokioita pitäessäni mitkä asiat toimivat ja mitä oli vielä syytä parannella.

Tuokioiden onnistumista tukivat kuvien käyttö, struktuuri, toiminnallisuus, innostavuus, sekä laulujen järjestys. Henkilökunta kertoi huomanneensa, että lapset jaksivat keskittyä ensimmäiseen lauluun hyvin. Toisen laulun toiminnallisuus mahdollisti sen, että lapset pääsivät leikkimään ja liikkumaan laulun mukana. Toiminnallinen laulu

tuokion lopussa siis mahdollisti sen, että lapset jaksoivat osallistua koko tuokion ajan. Teimme muutoksi, joidenkin laulujen sanoihin, sekä kuviin, jotta ne sopivat parhaiten ryhmän tarpeisiin. Lisäsin myös enemmän toiminnallisuutta lauluihin musiikkituokioiden edetessä esimerkiksi lisäämällä enemmän taputusta ja liikettä. Vaikka se oli pieni lisäys, sillä oli suuri vaikutus lasten osallistumiseen ja keskittymiseen. Kun lapsi harjoittelee rytmejä se auttaa häntä jäsentämään puhetta muun muassa sanoihin ja lauseisiin. Laulujen muodossa lapselle voidaan myös selittää arkisia asioita ja se tukee hyvin puheen kehitystä (Ruokonen 2011: 64–67.)

Lasten palautetta keräsin epäsuorasti esimerkiksi sen perusteella, miten lapset osallistuivat tuokiolle ja mitä he ilmaisivat tuokioiden aikana. Huomasin, että varsinkin toiminnalliset ja osallistavat laulut olivat lasten suosikkeja. Taputtaminen ja laulujen leikit innostivat pienimpiäkin osallistumaan. Osa lapsista taputti rytmiä käsillään jo ennen tuokioiden aloittamista. Moni lapsi nautti myös kuvien nostamisesta repusta, ja siitä tulikin odotettu osa musiikkituokioita. Tämä selkeästi lisäsi lasten kiinnostusta tuokioita kohtaan. Lapset myös puhuivat lauluista musiikkituokioiden ulkopuolella, se antoi minulle tietoa siitä mitkä laulut olivat lapsille kiinnostavia ja niitä lauloimme useammin.

Arjensanastot tulivat hyvin esille lauluista, ja tämän henkilökunta koki erityisen hyödylliseksi. Samalla laulujen yksinkertaisuus tuki sanastojen oppimista. Tekemäni uudet laulut saivat hyvän vastaanoton aikuisilta, mutta mikä tärkeintä myös lapsilta. Lasten aloitteista lauluja laulettiin ja niistä puhuttiin myös musiikkituokioiden ulkopuolella. Musiikkituokiot ja laulaminen mahdollistivat myös tutustumisen lapsiin ja lapsien tutustumisen minuun. Yhdessä laulaminen ja soittaminen vaikuttavat lapsen turvallisuuden tunteeseen ja luottamuksen lisääntymiseen (Sopanen 2018).

Välipalaverissa 30.11.2021 ryhmän henkilökunta kertoi vapaamuotoisesti huomioitaan musiikkituokioista. Henkilökunta kertoi, että musiikkituokioilla näkyy ennen kaikkea lapsilähtöisyys. Tämä näkyy lapsissa innostuneisuutena, osallisuutena ja keskittyneisytydessä. Henkilökunnan mukaan onnistuneimpia asioita tuokiolla ovat yksinkertaiset laulut, tuokion lyhyt kesto, ja erilaiset keinot osallistua lauluihin esimerkiksi kuvien avulla, laulaen, leikkien ja taputtaen. Yksikön varhaiskasvatuksen erityisopettaja antoi myös hyvää palautetta varsinkin laulujen selkeydestä ja yksinkertaisuudesta. Pohdimme yhdessä, miten saisimme lisättyä laulujen käyttöä vielä enemmän arjessa ja siirtymissä ja sovimme kiinnittävämme tähän erityistä huomiota vielä viimeisinä tuokiopäivinä. Laulujen käyttöönoton tukena toimii erityisesti videoidut laulut ja puhuimme, että niitä voi hyvin soittaa musiikkituokioiden lisäksi myös

siirtymätilanteissa. Sovimme myös, että MusaReppu materiaali siirretään henkilökunnan kaapista tilaan, jossa musiikkihetket pidetään, jotta se on luontevampi ottaa käyttöön arjessa.

Laulujen arkeen sidottavuutta pääsimme harjoittelemaan musiikkituokioiden jälkeen. Lauloimme esimerkiksi jonossa odottaessa ja pukemistilanteessa. Edellä mainitut tilanteet ovat usein hetkiä, joissa lapset saattavat helposti turhautua. Tällaisissa hetkissä musiikkia voidaan käyttää keinona saada lapsen huomio suunnattua toivottuun tekemiseen ja näin houkutella lapsi mukaan yhteistyön (Ruokonen 2007: 81.) Aluksi mallinsin itse laulamista erilaisissa arjen tilanteissa, mutta pikkuhiljaa huomasin myös henkilökunnan ottavan lauluja käyttöön erilaisissa siirtymä- ja hoivatilanteissa. Jotta laulaminen arjessa alkaa tulla luonnostaan tarvitaan toistoa ja aikaa. Pääsimme kuitenkin hyvään alkuun ja näimme, kuinka laulamisella oli positiivinen vaikutus esimerkiksi odotustilanteessa.

Loppupalaverissa 15.12.2021 keskustelimme kehittämistehtävästä kokonaisuutena. Henkilökunta kertoi, että laulut olivat alkaneet näkyä jo pikkuhiljaa arjessa. Henkilökunta koki musiikkituokiot kokonaisuudessaan hyvin onnistuneiksi. Erityisesti laulujen tueksi tehdyt kuvat saivat kiitosta. Henkilökunta toi esille, kuinka kuvien käyttö helpottaa myös henkilökuntaa laulujen opettelussa ja muistamisessa. Muutenkin erilaisten menetelmien käyttö musiikkituokioilla lisäsi lasten osallisuutta tuokioilla. Musiikkituokiot sisälsivät toiminnallisuutta, kuvien käyttöä ja laulua. Jotkut lapset osallistuivat lauluun ensin liikkeen kautta ja myöhemmin lisäksi laulaen. Toinen taas innostui kuvien nostamisesta MusaRepusta, ja näin pääsi mukaan musiikkituokion kulkuun. Minut yllätti varsinkin pienimpien lasten osallistuminen tuokioille. He osallistuivat taputtamalla, ja toistamalla yksittäisiä lauluissa esiintyviä sanoja. Mikä tärkeintä he olivat silminnähden innoissaan musiikista ja lauluista. Karvin (Repo ym. 2019: 91-94) raportissa nousi esille kuinka lasten nuoren iän katsottiin voivan olla este taidekasvatuksen toteutumiselle. Kuitenkin jo pieni lapsi nauttii musiikista ja vaikka lapsi ei vielä tuottaisi puhetta tai laulua, hän oppii kieltä koko ajan (Ruokonen 2020: 17). Henkilökunta antoi hyvää palautetta myös tekemistäni lauluvideoista. Pohdimme yhdessä, olisivatko laulut tarvinneet säästymisen, mutta henkilökunta koki videot selkeiksi ja innostaviksi ilmankin, sillä esitin ne ilmeikkäästi ja mukana leikkien.

10 Pohdinta

Tavoitteeni omalla kehittämistehtävälläni oli lisätä lasten sanavarastoa, laulujen siirtämistä arjen tilanteisiin ja tuoda kasvattajien käyttöön yksinkertaista ja helppokäyttöistä materiaalia. Samalla mahdollistaen ja vahvistaen lasten ilmaisun keinoja, sekä musiikillisia taitoja. Koen näiden asioiden olevan hyvin olennaisia lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. Työni merkitys varhaiskasvatukselle kietoutuu ajatukseen siitä, kuinka taiteen keinoin voimme samalla opettaa muitakin taitoja, kuten musiikilla vahvistaa puheen- ja kielenkehitystä. Tämän ei tarvitse olla monimutkaista tai haastavaa, vaan voimme käyttää apuna yksinkertaista materiaalia.

Varhaiskasvatuksen arki on usein hektistä ja olen itse huomannut kuinka tärkeää valmiiksi koottu ja selkeä materiaali on. MusaRepun materiaalia ja struktuuria voi musiikkituokioiden lisäksi soveltaa muuhunkin toimintaan, kuten aamupiirien suunnitteluun.

Pääsimme ryhmän kanssa hyvin alkuun viiden tuokion kanssa. Laulut alkoivat siirtyä tuokioiden lisäksi myös arkeen ja erilaisia arjensanastoja käytiin yhdessä läpi laulun avulla. Kuitenkin musiikissa kuten missä tahansa oppimisessa tarvitaan pitkäaikaista ja säännöllistä harjoittelua, jotta toiminnasta tulee luontevaa. Tärkeää oli henkilökunnan hyvä motivaatio läpi koko kehittämistehtävän. He olivat hyvin myönteisiä uudelle, osallistuivat kaikille tuokioille ja heittäytyivät laulamaan itselleen tuntemattomia lauluja. Minusta oli erityisen mahtavaa huomata miten kukaan henkilökunnasta ei miettinyt esimerkiksi omaa lauluääntään vaan pääosassa oli lasten innostus ja riemu, ja tätä tuki henkilökunnan innostunut osallistuminen. Henkilökunta jäi innolla odottamaan myös omien tuokioiden toteuttamista tulevaisuudessa. Jatkoa ajatellen lauluihin olisi hyvä tehdä nuotit, jolloin videoihin saataisiin laulun lisäksi säestys. Näin lauluja olisi helpompi ottaa käyttöön myös muissa ryhmissä ja yksiköissä.

Kun mietitään alle kolmevuotiaiden pedagogiikkaa, se näkyy ennen kaikkea arjentalanteissa. Parhaillaan se on kokonaisvaltaista, ja esiintyy siirtymä-, hoiva- ja leikkitilanteissa. Pienten kanssa yhdessä vietetty aika ja perushoidolliset tilanteet korostuvat. Siksi koen tärkeäksi tuoda musiikkia yhä enemmän arjentalanteisiin. Toiminnan ei tarvitse olla sidonnainen tuokioihin, vaikka nekin ovat tärkeitä. Tuokioilla opittuja asioita voi hyvin ottaa käyttöön myös muuhun päivän toimintaan. Varsinkaan alle kolmevuotiaiden taidekasvatus ei aina toteudu, ja tälle on varmasti monia syitä. Kuitenkin jo pienestä pitäen lapsi etsii ihmeteltävää ja kokeilee erilaisia asioita. Lapsi kokeilee erilaisia ilmaisun muotoja ja ne ovat tärkeä osa kehitystä ja lapsen persoonan muodostumista. Musiikkia, kuin mitä tahansa muutakin taiteen osa-aluetta voidaan

soveltaa sisältymään arjen tilanteisiin. Ulkona voidaan luoda taidetta piirtämällä hiekkaan tai potalla taputtaa yhdessä uusia rytmejä. Taiteen tekemisen ja kokemisen ei tarvitse olla alle kolmivuotiaiden kanssa suuria tekoja ja hienoja välineitä, vaan ne saavat olla luonteva osa arkea. Näin lapset pääsevät harjoittamaan luomista ja luovuuttaan jokapäiväisessä elämässä.

Oma kehittämistehtäväni alkoi hahmottua arjessa työskennellessäni lasten kanssa. Vaikka lauluja onkin monenlaisia, alle kolmevuotiaiden musiikkikasvatuksessa materiaaleja ei ole kovin paljon. Halusin lähteä toteuttamaan lauluja, materiaalia ja tuokio pohjaa, jota jokaisen kasvattajan on helppo käyttää. Minulla ei itselläni ole tutkintoa musiikista, vain kokemus yläasteen musiikkiluokasta ja harrastuksena laulaminen rajoittuu oikeastaan suihkulauluun. Tältä pohjalta koin minulla olleen hyvä lähtökohta lähteä suunnittelemaan helppokäyttöistä materiaalia arkeen. Kun kasvattaja pystyy luontevasti käyttämään materiaaleja myös lapset saavat parhaan mahdollisen pedagogisen hyödyn. Halusin omalla kehittämistehtävälläni muiden tavoitteiden lisäksi myös kannustaa kasvattajia heittäytymään rohkeasti kokeilemaan taiteen keinoja kasvatuksessa. Musiikin tekemiseen ja kokemiseen ei tarvita ammatillista taustaa, jotta sitä voisi käyttää lasten kanssa. Lapset eivät kiinnitä huomiota aikuisen lauluääneen tai rytmitajuun. Lapset sen sijaan huomaavat kasvattajan innostuneisuuden, läsnäolon ja eläytymisen. Joten heittäytykää yhdessä lasten kanssa ennakkoluulottomasti laulamaan ja musisoimaan!

Lähteet

Aivoliitto. Puheen ja kielenkehitys. <

<https://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kehityksellinenkielihairio/puheen-ja-kielenkehitys/> > Viitattu 1.10.2021

Autismiliitto. Taustalla vaikuttavat tekijät. Strukturointi. < <https://autismiliitto.fi/tuki-ja-neuvot/haastemanuaali/taustalla-vaikuttavat-tekijat/> > Viitattu 2.10.2021

Borm, Katri 2019. Kielinuppu. Miltä tuntuu nallesta? Youtube-video 19.5.2019. <

<https://www.youtube.com/watch?v=JFDAoFN2ndY> > Viitattu 30.9.2021

Borm, Katri (säv), Borm, Katri & Goncalves, Sarah (san.) 2017. Kielinuppu. Puetaan.

Youtube-video 26.9.2017. < <https://www.youtube.com/watch?v=UvbBh9z38TE> >

Viitattu 30.9.2021

Bright Horizons Education Team 2021. Children and music. Benefits of music in child development. < <https://www.brighthorizons.com/family-resources/music-and-children-rhythm-meets-child-development> > Viitattu 30.9.2021

Fröbelin Palikat 2017. Bussilaulu. Youtube-video 28.9.2017. <

<https://www.youtube.com/watch?v=7QLVvt7N-bE> > Viitattu 30.9.2021

Heikka, Johanna & Hujala, Eeva & Turja, Leena & Fonsén, Elina 2016. Lapsikohtainen havainnointi ja arviointi varhaispedagogiikassa. Teoksessa Hujala, Eeva & Turja, Leena (toim.): Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus. 55. Viitattu 2.10.2021

Pikku Akatemia. Kauniainen. < <https://www.kauniainen.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatusyksikot/kunnallinen-varhaiskasvatus/pikku-akatemia/> > Viitattu

18.10.2021

Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatuksensuunnitelma 2013. Vahvat juuret-kantavat siivet. < <https://docplayer.fi/3371899-Sisalto-kauniaisten-varhaiskasvatussuunnitelma.html> > Viitattu 18.12.2021

Karelia ammattikorkeakoulu. Karelian opinnäytetyön ohje. Opinnäytetyön eri muodot. < <https://libguides.karelia.fi/c.php?g=679019&p=4901221> > Viitattu 4.10.2021

Kirveslahti, Kaisa & Sivén, Tuula & Vahala, Marja & Vihunen, Riitta 2016. Kasvun aika. Musiikillinen ilmaisu 251, 254. Sanoma Pro Oy. Viitattu 3.3.2022

Linjavalli, Tanja 2018. Totta vai tarua? Kahdeksan väitettä musiikin vaikutuksista lapsen kehitykseen. Verraton. Adhd:n ja kehityksellisen kielihäiriön erikoislehti. < <https://www.aivoliitto.fi/verraton/artikkelit/totta-vai-tarua-kahdeksan-vaitetta-musiikin-vaikutuksesta-lapsen-kehitykseen/#fcb4a1c4> > Viitattu 24.11.2021

Linjavalli, Tanja & Putkinen, Vesa & Lipsanen, Jari & Huotilainen, Minna & Tervaniemi, Mari 2018. Music playschool enhances children's linguistic skills. Scientific reports. 1. < <https://www.nature.com/articles/s41598-018-27126-5.pdf> > Viitattu 18.9.2021

Jäncke, Lutz 2012. The relationship between music and language. <
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2012.00123/full> > Viitattu 21.9.2021

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2017. Lapsen kasvu ja kehitys. 2–3-vuotiaan älyllinen kehitys. < <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/2-3-v/2-3-vuotiaan-alyllinen-kehitys/> > Viitattu 2.10.2021

Opintopolku. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen. <
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/9320957/varhaiskasvatus/tekstikappale/9361557> > Viitattu 22.10.2021

Repo, Laura & Paananen, Maiju & Eskelinen, Mervi & Mattila, Virpi & Lerkkanen, Marja-Kristiina & Gammelgård, Lillemor & Ulvinen, Jyri & Marjanen, Jukka & Kivistö, Anne & Hjelt, Hanna 2019. Varhaiskasvatuksen laatu arjessa. Varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa 91–94. Kansallinen koulutuksen arviointi keskus. < https://karvi.fi/wp-content/uploads/2019/09/KARVI_1519.pdf > Viitattu 1.10.2021

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus 10-50. <
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf > Viitattu 10.9.2021

Papunet. Kuvat kommunikoinnissa. Päivitetty 12.12.2020 <
<https://papunet.net/tietoa/vuorovaikutus-ja-kommunikointi> > Viitattu 23.9.2021

Papunet. Miten kommunikaatio ja kieli kehittyvät. Päivitetty 15.2.2021 <
<https://papunet.net/tietoa/miten-kommunikointi-ja-kieli-kehittyvat> > Viitattu 26.10.2021

Patel, Anirubh D. 2011. Why would musical training benefit the neural encoding of speech? The OPERA hypothesis. Frontiers in Psychology. <
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2011.00142/full> > Viitattu 20.9.2021

Peda.net. Suomi toisena kielenä (S2) opetus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. <
<https://peda.net/kemi/varhaiskasvatus/koe/sstkp:file/download/7e9f9939f8f4f4e0a573d7fad4ac76e8d06ac9f6/S2-opetusvarhaiskasvatuksessa%20%281%29.pdf> > Viitattu 3.11.2021

Perheentuki 2021. Puheen ja kielenkehitys. Helsinki. <
<https://www.hel.fi/sote/perheentuki-fi/1-6-vuotiaat/lapsen-kasvu-ja-kehitys/puheen+ja+kielen+kehitys/> > Viitattu 30.9.2021

Pohjakallio, Anna-Kaarina 2011. Suupoppia. Lahti: Avainsäätiö. 7. Viitattu 24.10.2021

Rantanen, Tiia 2011. Musiikki varhaiskasvatuksen tukena. Teoksessa (toim.) Taidekasvatuksen Helsinki. Helsinki: Koskinen, Tuulikki & Mustonen, Pekka & Sariola, Reetta. 172. Viitattu 3.3.2022

Ruokonen, Inkeri 2007. Musiikki lapsen minuuden vahvistajana ja maailman rakentajana. Teoksessa Karppinen, Seija & Puurula, Arja & Ruokonen, Inkeri. (toim.): Elämysten alkupoluilla. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab. 73-81. Viitattu 3.3.2022

Ruokonen, Inkeri 2016. Lapsen musiikillinen maailma. Teoksessa Hujala, Eeva & Turja, Leena. (toim.): Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus. 127. Viitattu 2.10.2021

Ruokonen, Inkeri 2011. Musiikin monet kielet. Teoksessa Nurmilaakso, Marja & Välimäki Anna-Leena. (toim.): Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Unigrafia Oy 62-69. < <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80046/d9e0eb99-ef75-4704-a185-14aa8cbf9366.pdf?sequence=1&isAllowed=y> > Viitattu 26.10.2021

Ruokonen, Inkeri 2020. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus. Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto VOL. Helsinki: PunaMusta 1. painos. 7-10. < https://www.vol.fi/uploads/2020/02/de8a96fe-varhaiskasvatuksen-taidekasvatus-suomi_low.pdf > Viitattu 18.12.2021

Sopanen, Satu 2018. Muista laulaa! Yhdessä, kun laulaa saa, olo on paljon mukavampaa!. Yle lapset. Pikkukakkonen. < <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/02/26/muista-laulaa-yhdessa-kun-laulaa-saa-olo-on-paljon-mukavampaa> > Viitattu 23.11.2021

Suomen musiikkioppilaitosten liitto. Varhaisiän musiikkikasvatus. < <https://www.musicedu.fi/musiikin-opetus-suomessa/jarjestelma/varhaisian-musiikkikasvatus/> > Viitattu 30.9.2021

Tast, Sylvia 2017. Pedagogiikan aika. Lastentarhaopettajienliitto 20. < <https://www.vol.fi/uploads/2018/10/31eded03-pedagogiikanaikajulkaisu-6.pdf> > Viitattu 26.10.2021

Tutkimustieteellinen neuvottelukunta 2019. Ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin ohje. < <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/ihmistieteiden-eettisen-ennakkoarvioinnin-ohje> > Viitattu 17.3.2022

Tykkyläinen, Tuula 2011. Ei-sanalliset keinot lasten vuorovaikutuksessa. Teoksessa Loukusa, Soile & Paavola, Leila. (toim.): Lapset kieltä käyttämässä. Jyväskylä: PS.kustannus. 115. Viitattu 3.3.2022

Wasik, Barbara 2008. When fewer is more: small groups in early childhood classrooms. Early Childhood Education Journal 517. < https://www.researchgate.net/publication/226170009_When_Fewer_Is_More_Small_Groups_in_Early_Childhood_Classrooms > Viitattu 17.11.2021.

YouTube. < <https://www.youtube.com/> > Viitattu 22.11.2021

Kyselylomake osallistumisesta musiikkituokiolle:

MusaReppu

Hei, Päiväkoti Pikku Akatemian vanhemmat! Minulla on osana opiskeluitani sosionomiksi opinnäytetyö, jonka takia järjestän lapsenne ryhmässä **kielen kehitystä tukevia toiminnallisia musiikkihetkiä**. Musiikkituokioiden teemoissa näkyvät erilaiset arjensanastot mm. kaveritaidot, värit ja päiväkotisanasto. Käyn pitämässä tuokioita noin kuuden viikon ajan loppu vuodesta 2021 tammikuuhun 2022.

Kerään tietoa vain musiikkituokioiden onnistumisesta, joten en kerää tietoa lapsista (mm. ei lasten tietoja, tai kuvallista dokumentointi)!

Ystävällisin terveisin,
Suvi Paakkinen (sosionomiopiskelija, Metropolia)

Lisätietoa voit kysyä: suvi.paakkinen@metropolia.fi

Mikäli lapsenne saa osallistu tuokiolle palautathan alapuolella olevan lomakkeen oman ryhmänne henkilökunnalle **mahdollisimman pian**. Kiitos!

Lapsen nimi: _____

Saa osallistua musiikkituokioille ☐

Ei saa osallistua musiikkituokioille ☐

Huoltajan allekirjoitus _____

Survey on participation in music sessions:

MusaReppu

Hi, Päiväkoti Pikku Akatemia parents! My name is Suvi. As part of my studies to become Bachelor of Social Services, I must do a thesis, which is why I organize functional music sessions in your child's kindergarten group. My music sessions are designed to support language development. The themes of the music sessions include different everyday vocabularies, e.g., friendship skills, colors, and kindergarten vocabulary. I will be holding these sessions for about six weeks from the end of 2021 to January 2022.

I only collect information about how the music sessions works, so **I don't collect any information about children** (e.g., no children's data, or pictorial documentation)!

Kindly regards,
Suvi Paakkinen (Student of Social Services, Metropolia)

More information: suvi.paakkinen@metropolia.fi

If your child is allowed to attend, please return the form below to your child's teachers **as soon as possible**. Thank you!

Child's name: _____

Allowed to attend music sessions ☐

Not allowed to attend music sessions ☐

Guardian's signature _____

MUSAREPPU-OPAS

Toiminnalliset kielenkehitystä
tukevat musiikkituokiot alle 3-
vuotiaille

Metropolia AMK
Suvi Paakkinen 2021

SISÄLLYS- LUETTELO

Esipuhe.....	1
Kielenkehitys ja musiikki.....	2
Tuokioiden rakenne	3
Tuokioiden materiaali:	5
Alkulaulu:	5
Alkulaulu vaihtoehtoja:	5
Arjensanasto-laulut:	6
Lauluvaihtoehtoja aihepiireittäin:	6
Arjensanasto-Laulut kuvina:	7
.....	13
Toiminnalliset laulut:	14
Lauluvaihtoehtoja:	14
Toiminnalliset laulut kuvina:	15
.....	20
Loppulaulu:	21
Loppulaulu vaihtoehto:	21
Liitteet	22
.....	42
Lähteet	43

ESIPUHE

MusaReppu on tarkoitettu alle kolmevuotiaiden kielenkehityksen tukemiseen varhaiskasvatuksessa. Musareppu alkoi muotoutua tutkimani aiemman tiedon, sekä oman kokemukseni pohjalta työskennellessäni varhaiskasvatuksenopettajan, että -lastenhoitajan tehtävissä. Oma musiikkitaustani pohjautuu yläasteen musiikkiluokkaan, ja instrumenttinani toimii lauluääneni. Haluankin MusaRepun avulla myös kannustaa kaikkia rohkeasti laulamaan ja musisoimaan! Musiikin tekemiseen ja tuntemiseen ei tarvita muuta kuin innostusta ja vähän seikkailunhalua!

Tuokioiden punaisenalankana toimii MusaReppu. Ideanani oli luoda selkeä, yksinkertainen, helppokäyttöinen ja innostava materiaali arkeen, jota jokaisen kasvattajan on helppo käyttää. Tuokiomateriaaleja on MusaRepun ansiosta myös helppo kuljettaa mukana, jolloin musiikkituokiota ei ole sidottu tiettyyn paikkaan tai hetkeen. Tuokioissa ovat vahvasti esillä laulut, jossa toistuvat arjensanasto ja peruskäsitteet. Ideana on, että näin laulut voi sitoa arjessa konkreettisiin hetkiin.

Kansion materiaali sisältää tietoa tuokioiden tavoitteesta, sekä rakenteesta. Oppaaseen on koottu tuttuja, sekä uusia lauluja, jotka olen itse sanoittanut ja säveltänyt. Oppaasta löytyy myös lauluihin kuuluvat kuvakortit, joista kasvattaja voi valita ryhmän tarpeisiin sopivimmat. Uudet laulut löytyvät minun laulaminani myös MusaReppu YouTube-tililtä (linkit lauluvideoihin löytyvät laulukorteista). MusaReppu-opas on toteutettu osana opinnäytetyötäni.

Antoisia musiikkihetkiä MusaRepun parissa!

KIELENKEHITYS JA MUSIIKKI

Alle kolmevuotiaan puheen- ja kielenkehitystä tukee yhdessä tekeminen ja arjensanaston luonteva käsittely (Aivoliitto).

Vuorovaikutus, oppiminen ja vaikuttaminen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 40.)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on ennen kaikkea vahvistaa lapsen kielellisiä taitoja, sekä kielellistä identiteettiä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 40.)

Musiikkikasvatuksella tavoitellaan lapsen eri kehitysalueiden kokonaisvaltaista tukemista (Suomen musiikkioppilaitosten liitto.)

Varhaisessa iässä aloitettu musiikkikasvatus mahdollistaa lapsille luovuutta, elämyksiä ja mahdollisuuden ilmaista itseään (Suomen musiikkioppilaitosten liitto.)

Lauluilla ja loruilla tärkeä yhteys kielellisen muistin ja sanavaraston kehittämisessä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 42.)

Musiikkia voi tuntea ja toteuttaa ilman puhettakin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 43.)

Musiikissa ja puheessa esiintyy samoja elementtejä mm. rytmi, melodia, lauserakenne ja äänen kesto (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2011: 67.)

Yhteiset musiikilliset kokemukset mahdollistavat osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteutumisen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 43.)

TUOKIOIDEN RAKENNE

Musiikkituokioissa on struktuuri, joka toteutetaan jokaisella tuokiolla. Alkulaulu, arjensanastolaulu, toiminnallinen laulu ja loppulaulu. Tuokiot myös etenevät teemoittain. Teemoina ovat erilaiset arjensanastot.

Esimerkki tuokioiden teemoista ja niiden etenemisestä:

Voit lisätä uusia arjensanasto teemoja ryhmän tarpeista riippuen!

Viikko	Teema
1-3	Tutustuminen (tunteet, kaveritaidot)
4-6	Perussanasto (vaatteet, värit)
7-9	Päiväkotisanasto (leikit, verbit)
10 ->	Tuokioiden teemat mietitään sen hetkisen tarpeen mukaan

Tuokio sisältää neljä laulua. Musiikkituokioilla on mukana reppu, josta nostetaan aina vuorotellen uuden laulun kuva, sekä kuvakortit.

Voit aloittaa tuokion esittelemällä itsesi ja MusaRepun: "Hei tervetuloa musatuokiolle! Minulla on tänään mukana ystäväni MusaReppu! Katsotaan yhdessä, ketä meitä on tänään tullut laulamaan?"

Esimerkki tuokio:

Alkulaulu: (Lauletaan, jokaisella lapsella aina oman merkin nostamisen jälkeen)

Aluksi: "Musareppu aukeaa, aukeaa, aukeaa! Musahetki alkaa saa, tervetuloa!"

Sitten: "X on tullut laulamaan, laulamaan, laulamaan! X on tullut laulamaan, tervetuloa!"

Arjensanasto laulu/laulut: (kuvitettu, arjensanasto/peruskäsitteet!)
Puetaan (Kielinuppu.):

"Puetaan, mitä päälle puetaan? Puetaan, housut puetaan?"
Mukana nalle ja nallen vaatteet (kuvina).

Toiminnallinen laulu: (Tutut toiminnalliset laulut, lasten toiveet)
Bussilaulu (Fröbelinpalikat.):

"Pyörät ne pyörivät ympäri" Leikitään mukana!

Loppulaulu: (aina sama tuttu loppulaulu)

Soittorasiasia (Kansansävelmä.)

Kuvat apuna: Millainen soittorasiasia sinulla on?

TUOKIOIDEN MATERIAALI:

Seuraavilta sivuilta löytyvät tuokioiden lauluvaihtoehdot ja niiden materiaalit. Voit halutessasi koota oppaan materiaaleista myös kansion. Valmiiksi koottu materiaali helpottaa tuokioiden toteutusta!

ALKULAULU:

Alkulaulun on tärkeää olla joka kerta samanlainen, jotta lapsille jää muisto siitä, kuinka musiikkituokio alkaa. Näin lapset oppivat laulun kuullessaan orientoitumaan musiikkihetkeen.

Alkulaulu vaihtoehtoja:

X kuvaa alkulauluvaihtoehtoisissa lapsen nimeä.

Voit aina valita myös oman, itsellesi tutun alkulaulun!

"X on tullut laulamaan, laulamaan, laulamaan! X on tullut laulamaan, tervetuloa!"

Linkki lauluvideoon: https://youtu.be/q9I0kfq5Z_4

"X kulta, X kulta kiva, kun oot täällä! Ai ai ai ai ai kiva, kun oot täällä, Ai ai ai ai ai kiva kun oot täällä!"

"Kuka sä oot, kuka sä oot, kerro meille kuka sä oot?, (lapsi saa kertoa oman nimensä, jonka jälkeen se lauletaan) X, X, X!"

Liite 1. Alkulaulukuva.

ARJENSANASTO-LAULUT:

Ensimmäisenä lauluna on arjensanastolaulu, jossa teemana on yksinkertaisesti arjensanastot, sekä peruskäsitteet. Laulut ovat kuvitettuja, joka tukee sanojen muistamista, ja näin oppimista.

Kun laulut tulevat lapsille tutuiksi, voit halutessasi käyttää musiikkituokiolla kahta arjensanastolaulua.

Lauluvaihtoehtoja aihepiireittäin:

Vaatesanasto

- *Puetaan (Kielinuppu. Säv. Borm, Katri San. Borm, Katri & Goncalves, Sarah 2017.)*

Tunteet ja kaveritaidot

- *Miltä tuntuu nallesta? (Kielinuppu. Säv. & San. Borm, Katri 2019)*
- *Kiva kaveri (Suvi Paakkinen.)*
- *Hienoja sanoja on paljon (Kielinuppu. Säv. Borm, Katri San. Borm, Katri & Goncalves, Sarah 2017.)*

Värit

- *Värilaulu (Suvi Paakkinen.)*
- *Autolaulu (Suvi Paakkinen.)*

Eläimet

- *Eläinlaulu (Suvi Paakkinen.)*
- *Piippolan vaari (Engl. kansanlaulu.)*

Päiväkotisanasto

- *Päiväkotilaulu: Mitä päiväkodissa puuhataan? (San. Suvi Paakkinen.)*

ARJENSANASTO-LAULUT KUVINA:

Voit tulostaa ja
leikata nämä
Musareppuun!

PUETAAN

TUNNELAULU

KIVA KAVERI

VÄRILAULU

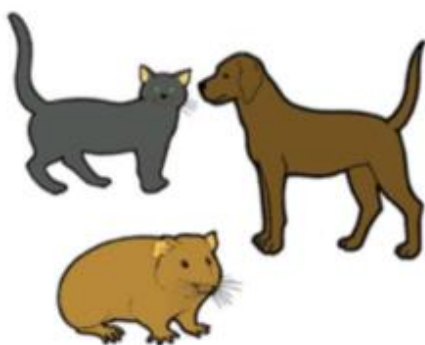
AUTOLAULU

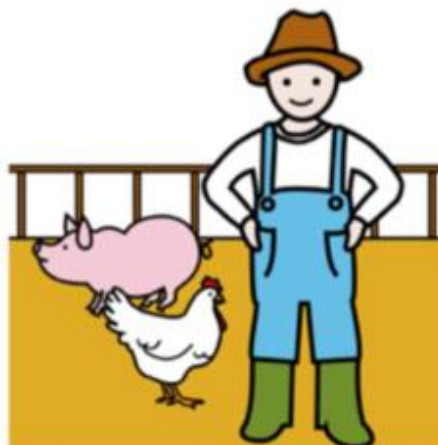
PÄIVÄKOTILAULU

ELÄINLAULU

PIIPPOLAN VAARI

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Elina Vanninen, Sergio Palao / ARASAAC, Paxtoncrafts Charitable Trust ja Sclera. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvatyökalun avulla.

Vaatesanasto

Puetaan (Kielinuppu. Säv. Borm, Katri San. Borm, Katri & Goncalves, Sarah 2017.):

"Puetaan, mitä päälle puetaan? Puetaan, housut puetaan?

Puetaan mitä päälle puetaan?

paita puetaan!.....

sukat puetaan!....

mekko puetaan!....

takki puetaan!....

pipo puetaan!....

hanskat puetaan!...

kengät puetaan!..."

Valmis!

Tunteet ja kaveritaidot

Miltä tuntuu nallesta? (Kielinuppu. Borm, Katri 2019.):

"Miltä tuntuu minusta?

Miltä tuntuu sinusta?

Miltä tuntuu nallesta?

Miltä tuntuu nyt?

Iloinen, iloinen, iloinen on nalle. Iloinen, iloinen, iloinen on nalle.

surullinen...

vihainen...

peloissaan...

väsynyt...

jne.

*Mukana tunnekuvat: **LIITE 3.***

Kiva kaveri: (Suvi Paakkinen.)

"Hei minä osaan olla kiva kaveri, ihan oikea supersankari!

Jos kaveria sattuu niin mitä silloin teen? (tauko) Pyydän anteeksi, anteeksi!

Hei minä osaan olla kiva kaveri, ihan oikea supersankari!

Jos jonossa seison niin mitä silloin teen? (tauko) Vuoroani odotan, odotan!

Hei minä osaan olla kiva kaveri, ihan oikea supersankari!

Jos jotain haluan niin mitä silloin teen? (tauko) Sanon saisinko, saisinko!

Hei minä osaan olla kiva kaveri, ihan oikea supersankari!

Jos jotain saan niin mitä silloin teen? (tauko) Sanon kiitos, kiitos!"

Mukana kuvat. **LIITE 4.**

Linkki lauluvideoon: <https://youtu.be/VJDRmvBzj1c>

Hienoja sanoja on paljon (Kielinuppu. Säv. Borm, Katri San. Borm, Katri & Goncalves, Sarah 2017.):

"Hienoja sanoja on paljon, hienoja sanoja on paljon, hienoja sanoja on paljon! Mitä sanotaan aamulla, kun herätään?

Huomenta, huomenta, huomenta!

...kun jotain halutaan? ...saisinko...

...jos toista loukataan... anteeksi...

...jos jotain saadaan... kiitos...

...kun hyvästellään... näkemiin..."

Värit:**Värilaulu: (Suvi Paakkinen.)**

"On meillä hedelmiä, marjoja monen värisiä!

*Mutta minkä värinen on banaani? Se on keltainen, se
keltainen ja haukkaan siitä palasen, NAM (taputus)!*

*Mutta minkä värinen on mustikka? Se on sininen, se on
sininen ja haukkaan siitä palasen, NAM (taputus)!*

...mansikka... Se on punainen, se on punainen...

...omena... Se on vihreä, se on vihreä...

...appelsiini... se on oranssi, se on oranssi..."

Mukana: LIITE 5.

Linkki lauluvideoon: <https://youtu.be/fIKVVc921GU>

Autolaulu: (Suvi Paakkinen.)

*"Autolla me ajetaan, ylös alas mäkeä! Punaisella autolla, kohti
mummolaa! 2X*

"sinisellä...

keltaisella...

vihreällä...

oranssilla..."

Mukana: LIITE 6.

Linkki lauluvideoon: <https://youtu.be/RIekyh9-PS4>

Eläimet:

Liitteen 6 kuvat
käyvät
kumpaankin
eläinlauluun!

Eläinlaulu: (Suvi Paakkinen.)

*Minulla on koira, koira pikkuinen. Kun koiralla on asiaa, se sanoo
hau hau!*

*Minulla on kissa, kissa pikkuinen. Kun kissalla on asiaa, se sanoo
mau mau!*

*Minulla on hiiri, hiiri pikkuinen. Kun hiirellä on asiaa, se sanoo piip
piip!*

Voit laulaa myös erikokoisista eläimistä:

*Minulla on lehmä, lehmä valtava. Kun lehmällä on asiaa, se sanoo
ammuu ammuu!*

jne.

Mukana eläinkuvat: **LIITE 7.**

Linkki lauluvideoon: <https://youtu.be/TtLU9Z5J9js>

Piippolan vaari (Engl. kansanlaulu):

*"Piippolan vaarilla oli talo, hiiala hiiala hei! Vaari se hoiteli
lampaitansa, hiiala hiiala hei! Mää" mää siellä" ja mää" mää täällä" ja
siellä" mää, täällä" mää, joka puolella mää, mää, hiiala hiiala hei!*

hevosiensa...

kanojansa...

lehmiänsä...

koiriansa...

hiiala hiiala hei!"

Mukana eläinkuvat: **LIITE 7.**

Päiväkoti:**Päiväkotilaulu: Mitä päiväkodissa puuhataan?: (San. Suvi Paakkinen.)**

Laulun rytmi on sama kuin alkulaulussa.

"Päiväkodissa puuhataan, puuhataan, puuhataan! Päiväkodissa puuhataan monia juttuja?"

"Mitäs X puuhaa päiväkodissa? (jokainen lapsi saa vuorotellen valita yhden puuhan korteista.)"

"Päiväkodissa leikitään, leikitään, leikitään. Päiväkodissa leikitään, leikitään leluilla!"

syödään...

ulkoillaan...

lauletaan...

jumpataan...

retkeillään..."

jne.

*Mukana tekemiskuvat: **LIITE 8.***

TOIMINNALLISET LAULUT:

Kolmas laulu musiikkituokiolla on toiminnallinen. Lapset pääsevät siis liikkumaan musiikin tahtiin! Musiikkituokion toisen laulun on hyvä olla lapsille tuttu jo entuudestaan (jos valitset arjensanastolauluksi lapsille uuden laulun).

Lauluvaihtoehtoja:

- *Pikku nalle jumppaa (Suvi Paakkinen.)*
- *Kenellä on päällä? (Kansanlaulu.)*
- *Leipuri Hiiva (Kansanlaulu.)*
- *Bussilaulu (Fröbelinpalikat.)*
- *Elefanttimarssi (Kansanlaulu.)*
- *Jumppalaulu: Pää-olka-peppu (Fröbelinpalikat.)*
- *Mitä tehdään?: kehon osat (Suvi Paakkinen.)*

Toiminnallisuus on
lapselle luontainen
tapa oppia!

(Varhaiskasvatussuunnitelman
perusteet 2018: 38)

TOIMINNALLISET LAULUT KUVINA:

Voit tulostaa ja
leikata nämä
Musareppuun!

PIKKU NALLE JUMPPAA

KENELLÄ ON PÄÄLLÄ?

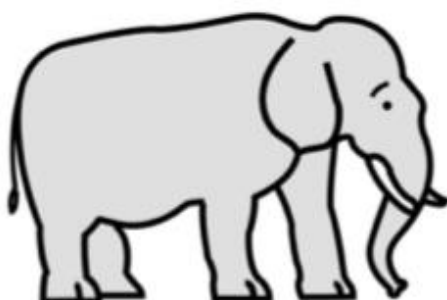
LEIPURI HIIVA

BUSSILAULU

ELEFANTTIMARSSI

PÄÄ-OLKAPÄÄT-PEPPU

MITÄ TEHDÄÄN?

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Elina Vanninen, Sergio Palao / ARASAAC, Kalevi Puistolinna, Paxtoncrafts Charitable Trust ja Sclera. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvatyökalun avulla.

Pikku nalle jumppaa: (Suvi Paakkinen.)

"Pikku nalle jumppaa, pikkunalle jumppaa! Kädet ylös, hui!

kädet alas, hui...

hyppy ylös, hui...

kyökkyn alas, hui...

ympäri pyöri, hui..."

jne.

Taputetaan rytmiä ja leikitään mukana! (Voit vaihtaa pikku nallen tilalle minkä tahansa hahmon, esimerkiksi: Pikku tonttu jumppaa!

Linkki lauluvideoon (Nalle): https://youtu.be/pAcGYpe_KzU

Linkki lauluvideoon (Tonttu): <https://youtu.be/hWX3RU3l6S8>

Kenellä on päällä?: (Kansanlaulu.)

*"Kenellä on päällä, jotain punaista. Jotain punaista. Sen on vuoro
hyppiä kel' on jotain punaista, jotain punaista! Sen on vuoro
hyppiä kel' on jotain punaista, jotain punaista!*

sinistä... pyöriä...

keltaista... taputtaa...

vihreää... tömistää..."

jne.

*Mukana värikuvat ja tekemiset: **LIITE 9.***

Leipurihiiva: (Kansanlaulu.)

*"Työnnän pullat uuniin,
vedän valmiit takaisin,
näen piipusta kun savu kohoaa,
leipuri hiiva,
hän asuu kumpu tiellä,
hän pullat kakut leipoo siellä,
näen piipusta kun savu kohoaa!"*

Leikitään mukana!

Bussilaulu: (Fröbelinpalikat.)

*"Pyyhkijät pyyhkivät viuh viuh viuh, viuh viuh viuh ja viuh viuh
viuh! Pyyhkijät pyyhkivät viuh viuh viuh, viuh viuh viuh ja viuh
viuh viuh! Koko päivän!"*

Torvi se töötötti...

Pyörät ne pyörivät ympäri...

Ihmiset ajella hytkytti... koko päivän!"

Leikitään mukana!

Elefanttimarssi: (Kansanlaulu.)

*"Yksi pieni elefanti marssi näin, aurinkoista tietä eteenpäin.
Koska matka oli hauska, niin pyysivät he mukaan yhden toverin!*

Kaksi pientä elefanttia...

Kolme pientä elefanttia...

Neljä pientä elefanttia..."

jne.

Leikitään mukana!

Jumppalaulu: Pää- olkapäät- peppu (Fröbelinpalikat.)

*"Pää, olkapäät, peppu, polvet, varpaat, polvet, varpaat! Pää,
olkapäät, peppu, polvet, varpaat, polvet, varpaat!*

*Silmät, korvat, vatsaa taputa! Pää, olkapäät, peppu, polvet,
varpaat, polvet, varpaat!"*

Leikitään mukana! Voit nopeuttaa tai hidastaa leikkiä.

Mitä tehdään?: kehon osat (Suvi Paakkinen.)

"Hei, mul' on kädet, joilla voin taputtaa!

Jalat, joilla tömistää!

Pää, jolla voin nyökyttää!

Ja peppu, jota heiluttaa!

Voit laulaa myös:

Hei mul' on korvat, joilla voin kuunnella!

Silmät, joilla nään!

Nenä, jolla voin haistella!

Ja suu, jolla hymyillä!"

Leikitään mukana! Voit nopeuttaa tai hidastaa leikkiä haluamasi mukaan.

Linkki lauluvideoon: <https://youtu.be/hw-n9uJFwM8>

LOPPULAULU:

Loppulaulun on alkulaulun tapaan hyvä olla aina sama. Näin lasten on helppo ymmärtää, että lauluhetki on tullut päätökseen.

Loppulaulu vaihtoehto:

Soittorasia (Kansansävelmä.)

Aluksi jokainen lapsi voi värikuvien avulla osoittaa minkä värinen hänen soittorasiansa on. Sen jälkeen lauletaan yhdessä Soittorasia-laulu.

Soittorasia (Kansansävelmä):

"Suljen ihanan soittorasian, kierrän lauluni kippuraan.

Muiston mukavan taskuun taputan, siihen saakka kun tavataan.

Kiitän kumarran, niaan, vilkutan, pian taas yhdessä laulellaan.

La la la la la, la la la la la pian taas yhdessä laulellaan."

Mukana värikuvat: **LIITE .**

Ja näin MusaReppu musiikkituokio on tullut päätökseen!
Voitte taputtaa yhdessä hienolle suoritukselle!

Liite 10. Loppulaulukuva.

LIITTEET

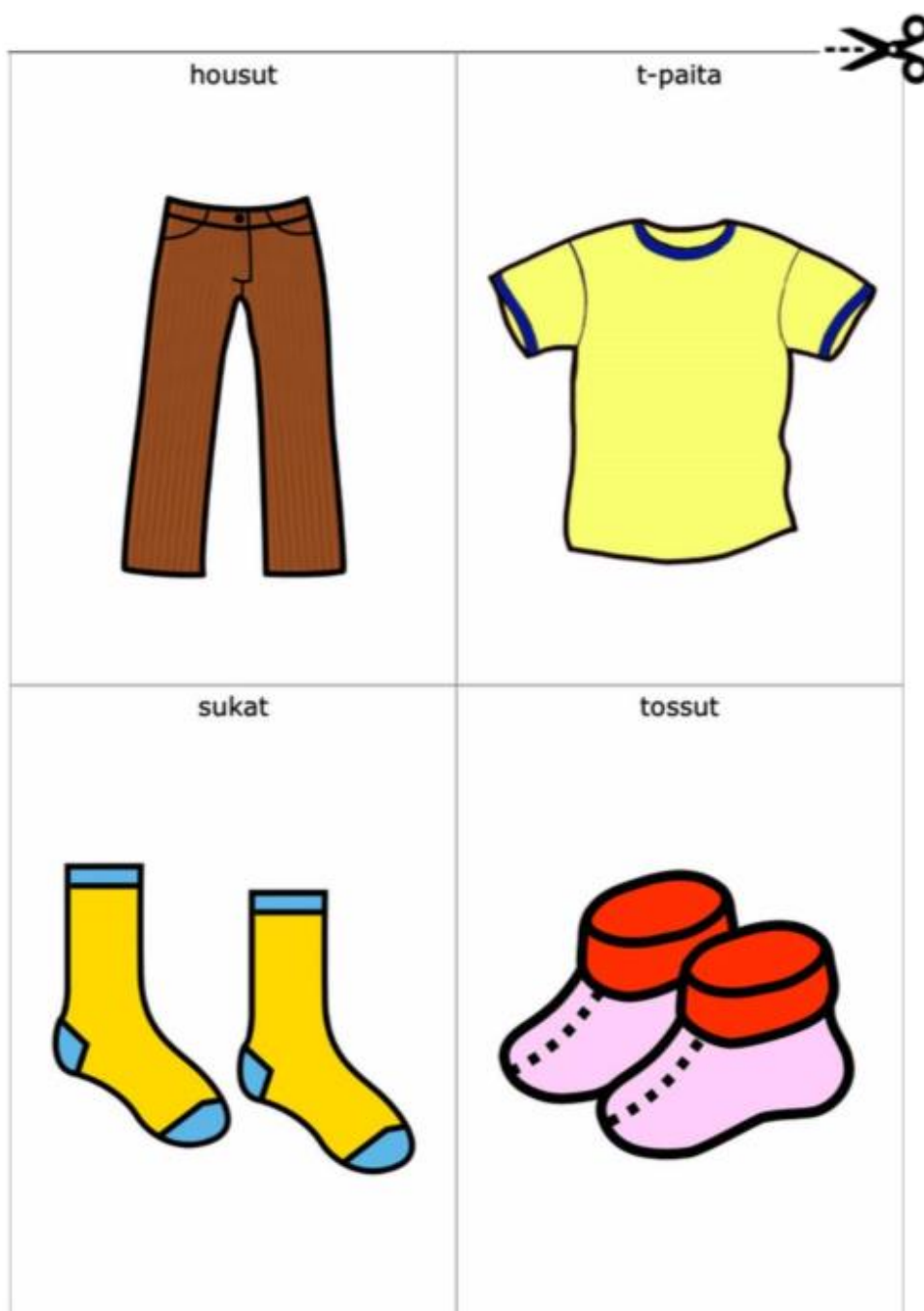
Liite 1.

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvatyökalun avulla.

Liite 2.

Puetaan laulun kuvamateriaali. Leikkaa vaatteet irti paperista.

takki

hanskat

pipa

mekko

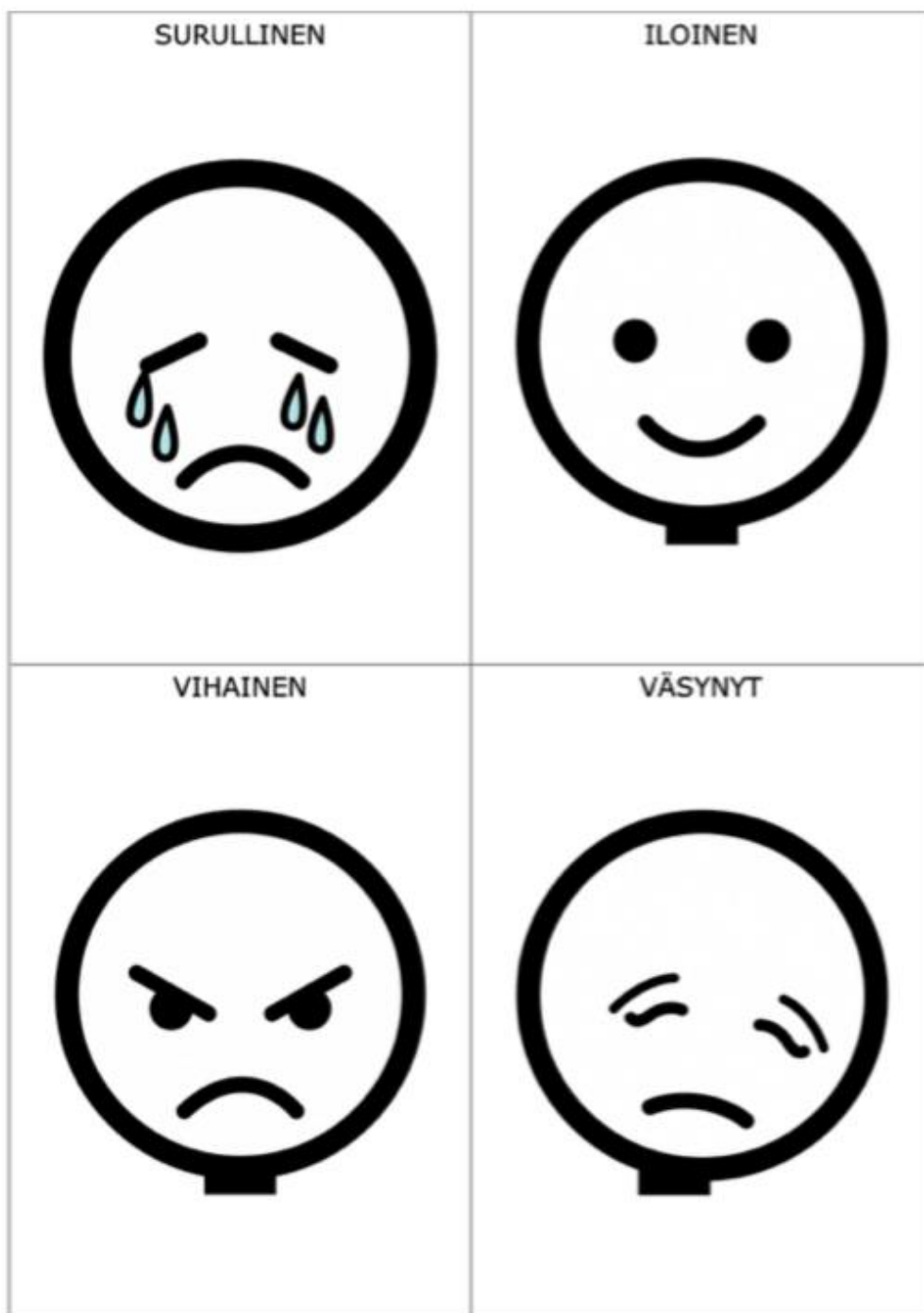

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC, Elina Vanninen, Paxtoncrafts Charitable Trust. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvaväkalun avulla.

Liite 3.

Tunnelaulu kuvat.

PELOISSAAN

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvatyökalun avulla.

Liite 4.

Kiva kaveri-laulun kuvat. Leikkaa kuvat irti toisistaan, ja liimaa samat numerot selkäpuolelta yhteen!

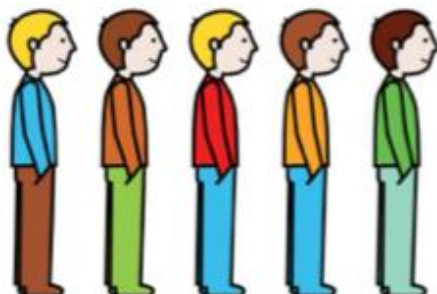
1. KAVERIA SATTUU

1. PYYDÄN ANTEEKSI

2. JONOSSA SEISON

2. VUOROANI ODOTAN

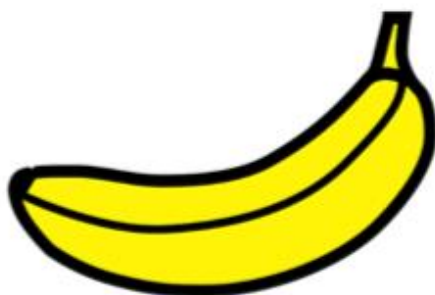

Liite 5.

Väri laulu. Leikkaa kuvaparit erilleen toisista.

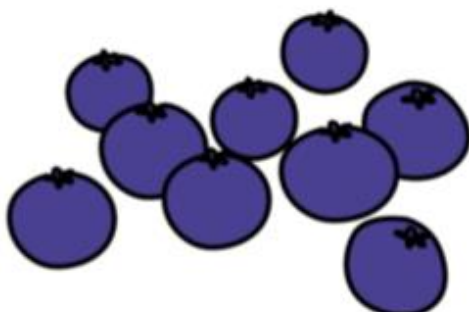
MUTTA MINKÄ VÄRINEN ON
BANAANI?

SE ON KELTAINEN, SE ON
KELTAINEN!

MUTTA MINKÄ VÄRINEN ON
MUSTIKKA?

SE ON SININEN, SE ON SININEN!

MUTTA MINKÄ VÄRINEN ON
MANSIKKA?

SE ON PUNAINEN, SE ON
PUNAINEN!

MUTTA MINKÄ VÄRINEN ON
OMENA?

SE ON VIHREÄ, SE ON VIHREÄ!

MUTTA MINKÄ VÄRINEN ON
APPELSIINI?

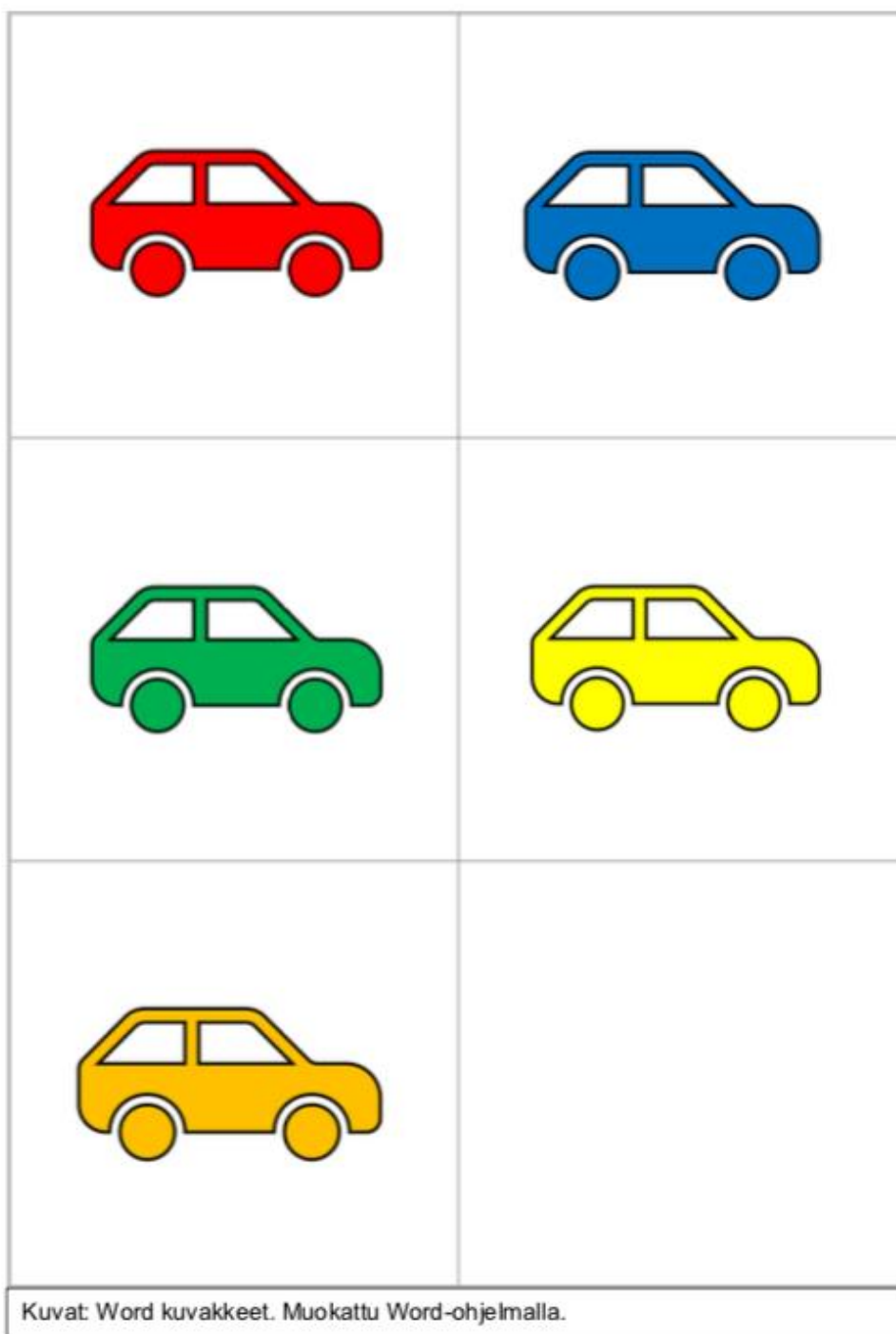
SE ON ORANSSI, SE ON
ORANSSI!

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC, Paxtoncrafts Charitable Trust. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvaväkalun avulla.

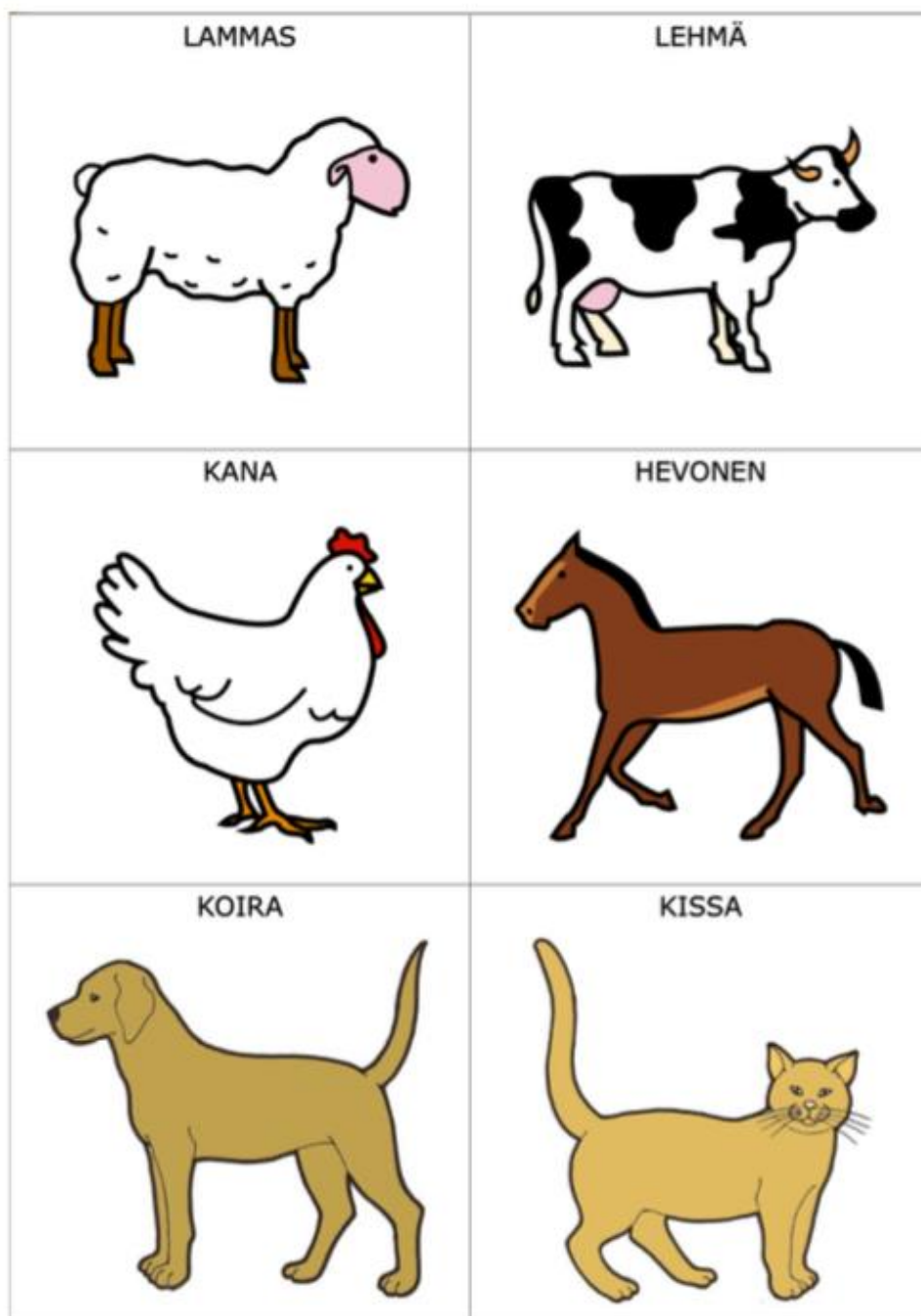
Liite 6.

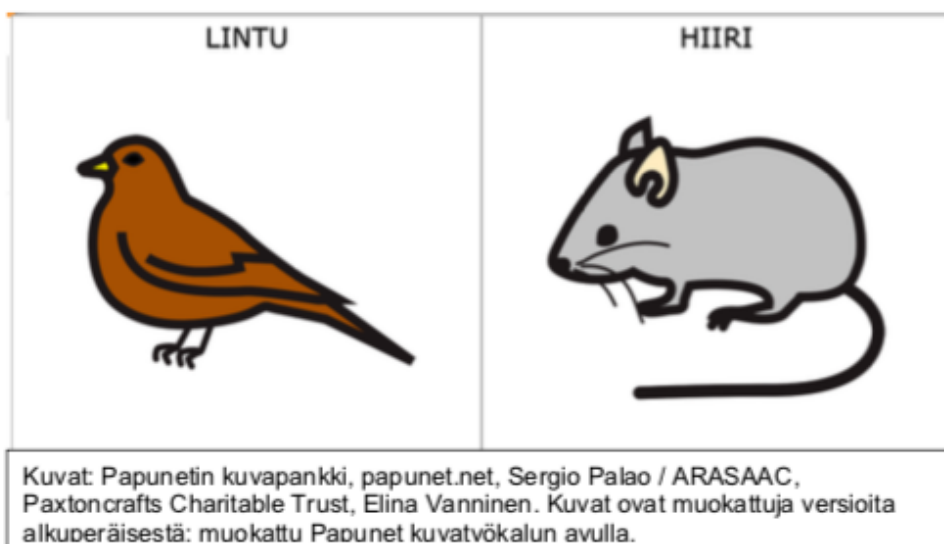
Autolla mummolaan-laulun kuvat.

Liite 7.

Kuvat Eläinlauluun, sekä Piippolan vaariin.

Liite 8.

Päiväkotilaulu.

LEIKKIÄ

SYÖDÄ

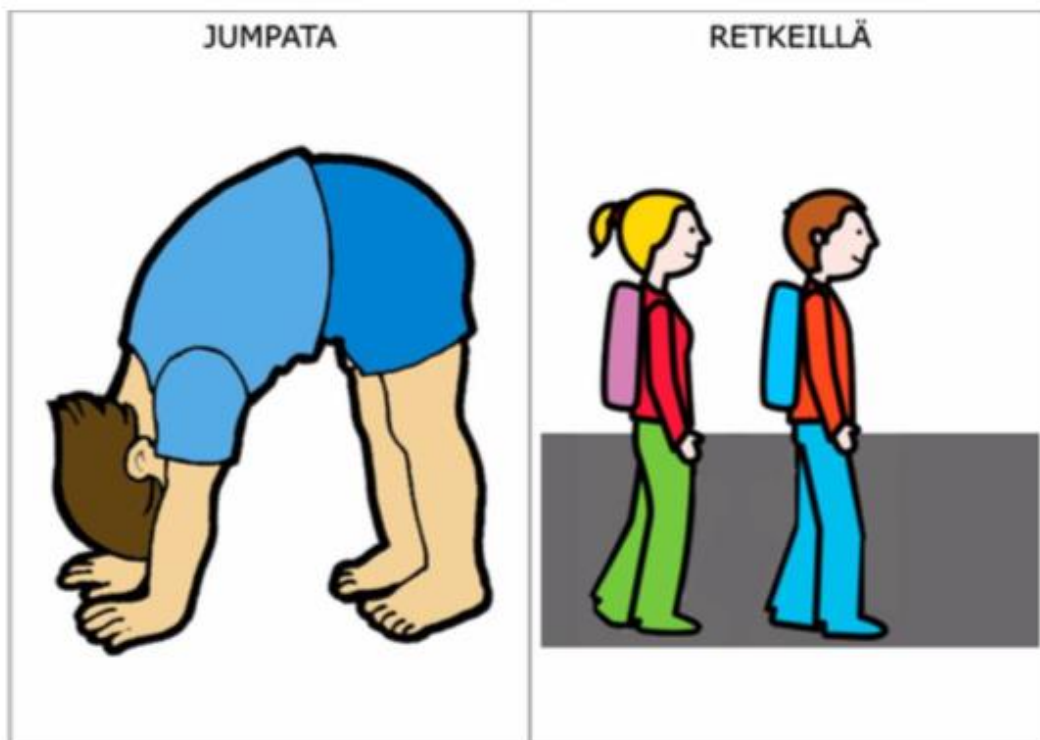

ULKOILLA

LAULAA

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC, Elina Vanninen, Aino Ojala. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvatvökalun avulla.

Liite 9.

Kenellä on päällä?

PUNAINEN

KELTAINEN

VIHREÄ

SININEN

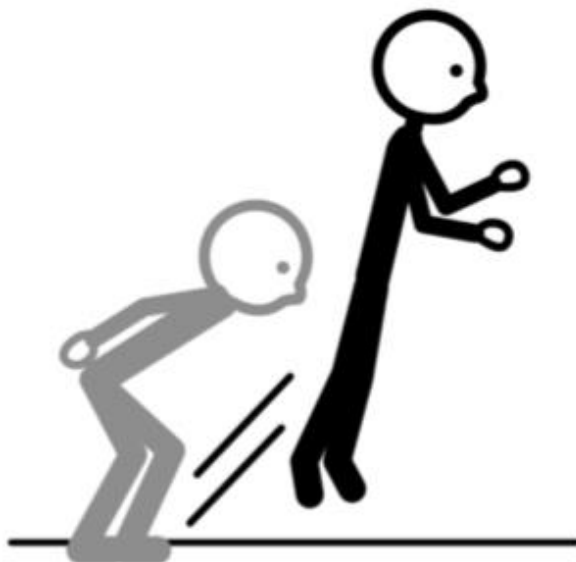
TAPUTTAA

TÖMISTÄÄ

HYPPIÄ

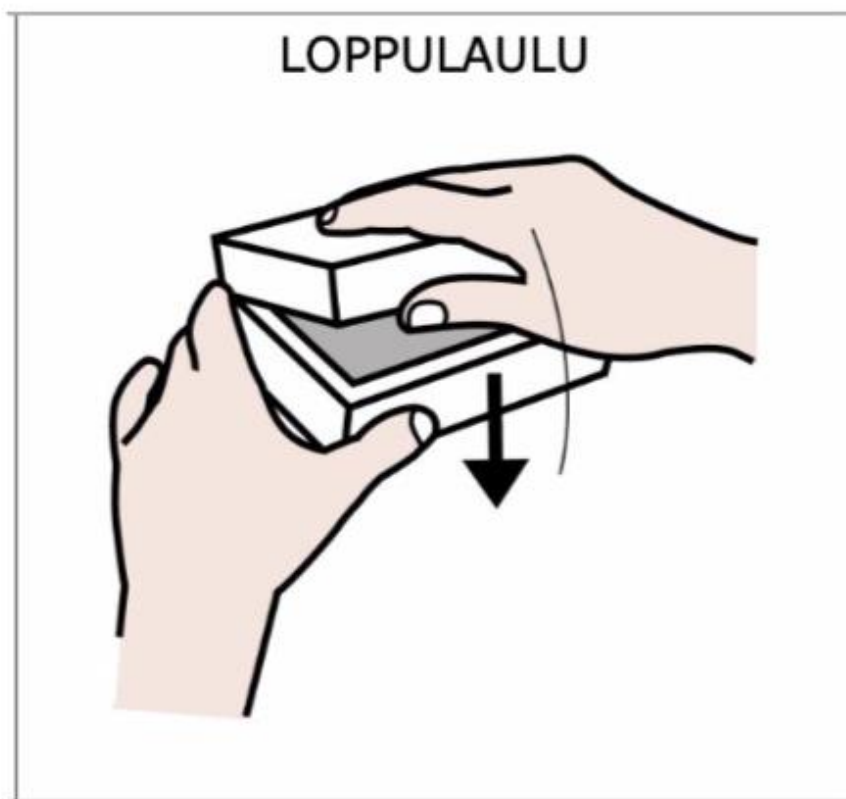
TANSSIA

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC, Paxtoncrafts Charitable Trust. Kuvat ovat muokattuja versioita alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvaväkalun avulla

Liite 9.

Loppulaulu.

Kuva: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao / ARASAAC. Kuva muokattu versio alkuperäisestä: muokattu Papunet kuvatyökalun avulla.

LÄHTEET

Aivoliitto. Puheen ja kielenkehitys. <
<https://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kehityksellinenkielihairio/puheen-ja-kielenkehitys/> > Viitattu 1.10.2021

Fröbelin Palikat 2017. Bussilaulu. Youtube-video 28.9.2017. <
<https://www.youtube.com/watch?v=7QLVvt7N-bE> > Viitattu 30.9.2021

Fröbelin Palikat. Jumppalaulu. Youtube-video 24.9.2020. <
<https://www.youtube.com/watch?v=19ZdvA1fvXM> > Viitattu 30.9.2021

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Elina Vanninen, Sergio Palao / ARASAAC, Aino Ojala, Paxtoncrafts Charitable Trust, Kalevi Puistolinna ja Sclera. <
<https://kuvatyokalu.papunet.net/#/muokkaa/2556372> >
Viitattu 10.10.2021

Opetushallitus 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 10-50. <
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf > Viitattu 10.3.2021

Suomen musiikkioppilaitosten liitto. Varhaisiän musiikkikasvatus. <
<https://www.musicedu.fi/musiikin-opetus-suomessa/jarjestelma/varhaisian-musiikkikasvatus/> > Viitattu 30.9.2021

Säv. & San. Borm, Katri 2019. Kielinuppu. Miltä tuntuu nallesta? Youtube-video 19.5.2019. <
<https://www.youtube.com/watch?v=JFDAoFN2ndY> >
Viitattu 30.9.2021

Säv. Borm, Katri San. Borm, Katri & Goncalves, Sarah 2017. Kielinuppu. Hienoja sanoja on paljon. Youtube-video 8.10.2017. <
<https://www.youtube.com/watch?v=xVuSL7P-4Nk> > Viitattu 30.9.2021

Säv. Borm, Katri San. Borm, Katri & Goncalves, Sarah 2017. Kielinuppu. Puetaan. Youtube-video 26.9.2017. <
<https://www.youtube.com/watch?v=UvbBh9z38TE> > Viitattu 30.9.2021

Ruokonen, Inkeri 2010. Musiikin monet kielet. Teoksessa Nurmilaakso, Marja & Välimäki Anna-Leena. (toim.): Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Unigrafia Oy 62-69. <
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80046/d9e0eb99-ef75-4704-a185-14aa8cbf9366.pdf?sequence=1&isAllowed=y> > Viitattu 26.10.2021

